

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Posouzení hospodaření obce Libenice

Martina Pešková

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martina Pešková

Hospodářská politika a správa

Podnikání a administrativa

Název práce

Posouzení hospodaření obce Libenice

Název anglicky

Economic analysis of Libenice

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je posouzení hospodaření obce Libenice v časovém horizontu šesti po sobě jdoucích let (2014-2019). V tomto časovém intervalu bude analyzována struktura příjmů a výdajů rozpočtu obce Libenice, jejich vývoj a zhodnocení. Na základě výsledků analýzy budou navržena určitá opatření na zlepšení efektivnosti hospodaření obce Libenice.

Metodika

Bakalářská práce se bude skládat ze dvou hlavních částí, a to teoretické a praktické.

Teoretická část práce bude vycházet ze studia odborné literatury a relevantních zdrojů, které se týkají základních pojmů souvisejících s danou problematikou.

Praktická část se zaměří na analýzu hospodaření obce Libenice. Na základě doložených finančních výkazů bude rozebrána výše a struktura jednotlivých příjmů a výdajů a celkového rozpočtu obce. Na závěr proběhne komplexní zhodnocení hospodaření obce Libenice a navrhnou se případná možná zlepšení efektivnosti hospodaření.

Doporučený rozsah práce

40-60 stran

Klíčová slova

obec, rozpočet, příjmy, výdaje, hospodaření, analýza

Doporučené zdroje informací

KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy. Ostrava: Montanex, 2004. 302 s. Varia. ISBN 80-7225-139-2.

KRÁLOVÁ, Irena. Finanční analýza: pro střední a vyšší hotelové školy. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2009. 128 s. ISBN 978-80-7373-060-4.

PEKOVÁ, Jitka a PILNÝ, Jaroslav. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.

PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: úvod do problematiky. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2002. 453 s. ISBN 80-86395-19-7.

POSPÍŠIL, Richard. Veřejná ekonomika: současnost a perspektiva. 1. vyd. [Praha]: Professional Publishing, 2013. 195 s. ISBN 978-80-7431-112-3.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 27. 1. 2021

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 2. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Posouzení hospodaření obce Libenice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za jeho odborné vedení a pomoc při zpracování bakalářské práce. Další poděkování patří zaměstnancům obecního úřadu Libenice za poskytnutí informací nezbytných pro dokončení této práce.

Posouzení hospodaření obce Libenice

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá posouzením hospodaření obce Libenice v období šesti po sobě jdoucích let, od roku 2014 do roku 2019. Práce je rozdělena na dvě části, na teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou definovány pojmy související s tématem územní samosprávy, obce, příjmy a výdaje obecního rozpočtu. Pro teoretickou část bylo čerpáno z odborné literatury a relevantních zdrojů. Na literární rešerši navazuje praktická část, kde je analyzováno a posouzeno hospodaření obce Libenice v letech 2014-2019. Praktická část se nejprve soustředí na vývoj a zhodnocení rozpočtů ve sledovaném období, dále na vertikální a horizontální analýzu příjmů a výdajů a na výpočet finančních ukazatelů autarkie, likvidity a zadluženosti. V samém konci práce je kromě názoru na hospodaření obce a návrhu autorky na případné zlepšení tohoto hospodaření zahrnut i názor současného starosty. V praktické části bylo čerpáno především z oficiálních stránek obce Libenice a z jejích závěrečných účtů z let 2014-2019 a z Monitoru státní pokladny.

Z výsledků analýz a ukazatelů lze konstatovat, že obec efektivně hospodaří se svým majetkem a finančními prostředky. V letech 2015-2019 byly přebytkové rozpočty, jen v roce 2014 došlo k zápornému saldu. Hlavní složkou příjmů ve všech letech jsou daňové příjmy, které průměrně zastupují 75,61 % celkových příjmů. Obec Libenice pravidelně podává žádosti o dotace z programů Ministerstva pro místní rozvoj se 100% úspěšností. Z výsledku ukazatele autarkie bylo zjištěno, že byla obec skoro ve všech letech soběstačná – měla vyšší celkové příjmy než výdaje. Podle ukazatele likvidity nehrozí obci platební neschopnost, protože s přehledem zvládá splácet všechny své krátkodobé závazky. V neposlední řadě, podle ukazatele zadluženosti využívá obec minimálně cizí zdroje a je téměř finančně samostatná.

Klíčová slova: územní samospráva, obec, rozpočet, příjmy, výdaje, hospodaření, analýza

Economic analysis of Libenice

Abstract

The bachelor thesis deals with the economic analysis of Libenice in the period of six years, from 2014 to 2019. The work is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part defines the terms related to the topic of local government, municipalities, revenues and expenditures of the municipal budget. The theoretical part is based on literature and relevant sources. The literary research is followed by a practical part, where the management of the village Libenice in the years 2014-2019 is analysed and assessed. The practical part first focuses on the development and evaluation of budgets of the selected years, then the vertical and horizontal analysis of revenues and expenditures and then the calculation of financial indicators of autarky, liquidity and indebtedness. At the end of the work there is an opinion of the current mayor of Libenice, the conclusion of the work and suggestions for improvement. The practical part was based mainly on the official website of Libenice and its final accounts from 2014-2019 and from the website of Monitor government cash register.

From the results of analyses and indicators it can be said that the municipality effectively manages its property and financial resources. In the years 2015-2019 there were surplus budgets. Only in 2014 there was a negative balance. The main component of its revenues in all years is tax income, which represents on average 75.61% of total income. The municipality of Libenice regularly submits applications for subsidies from the programs of the Ministry for Regional Development and so far all of them were approved. The autarky indicator found that the municipality was self-sufficient in almost all years - its total revenues were higher than expenditures. According to the liquidity indicator, the municipality is not in danger of insolvency, because it manages to repay all its short-term liabilities. Finally according to the indebtedness indicator, the municipality minimally depends on foreign resources and it is almost financially independent.

Keywords: local self-government, municipality, budget, revenues, expenditures, management, analysis

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Veřejná správa v ČR	14
3.1.1 Státní správa.....	14
3.1.2 Samospráva.....	15
3.2 Územní samospráva	15
3.3 Obec	16
3.3.1 Historie obce	16
3.3.2 Znaký a funkce obce	16
3.3.3 Druhy obcí	17
3.3.4 Orgány obce.....	18
3.3.5 Majetek obce.....	22
3.4 Rozpočet obce	22
3.4.1 Charakteristika rozpočtu	23
3.4.2 Funkce rozpočtu.....	23
3.4.3 Rozpočet jako bilance.....	24
3.4.4 Rozpočet jako finanční plán	24
3.4.5 Rozpočtová soustava.....	25
3.4.6 Rozpočtová skladba	25
3.4.7 Rozpočtové zásady	26
3.4.8 Rozpočtový proces.....	26
3.4.9 Rozpočtový výhled	27
3.5 Příjmy obecního rozpočtu	28
3.5.1 Běžné příjmy.....	29
3.5.1.1 Daňové příjmy	29
3.5.1.2 Nedaňové příjmy	30
3.5.2 Kapitálové příjmy	30
3.5.3 Dotace (přijaté transfery)	31
3.5.4 Návratné příjmy (půjčky a úvěry).....	31
3.6 Výdaje obecního rozpočtu.....	32
4 Vlastní práce.....	33
4.1 Obec Libenice	33

4.1.1	Poloha obce.....	33
4.1.2	Historie obce.....	33
4.1.3	Obecní úřad a orgány obce.....	34
4.1.4	Občanská vybavenost.....	34
4.1.5	Obyvatelstvo.....	35
4.2	Hospodaření obce Libenice v letech 2014-2019.....	37
4.2.1	Analýza rozpočtu.....	37
4.2.2	Vertikální analýza příjmů.....	39
4.2.3	Vertikální analýza výdajů.....	47
4.2.4	Horizontální analýza příjmů a výdajů.....	51
4.2.5	Další finanční ukazatelé.....	54
5	Hospodaření podle starosty obce.....	57
6	Závěr a návrhy na zlepšení.....	58
7	Seznam použitých zdrojů.....	61

Seznam obrázků

Obrázek 1	Schéma veřejné správy.....	14
Obrázek 2	Schéma příjmů územního rozpočtu.....	28

Seznam tabulek

Tabulka 1	Stanovení počtu členů do zastupitelstva.....	19
Tabulka 2	Struktura obyvatel podle věku ke dni 31.12.2019.....	35
Tabulka 3	Schválené rozpočty v letech 2014-2019 (v Kč).....	37
Tabulka 4	Skutečné plnění rozpočtů v letech 2014-2019 (v Kč).....	38
Tabulka 5	Struktura příjmů v obci v letech 2014-2019 (v Kč).....	39
Tabulka 6	Struktura daňových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč).....	42
Tabulka 7	Struktura výdajů v obci v letech 2014-2019 (v Kč).....	47
Tabulka 8	Řetězový index příjmů a výdajů v letech 2014-2019 (v %).....	52
Tabulka 9	Bazický index příjmů a výdajů v letech 2014-2019 (v %).....	53
Tabulka 10	Ukazatele likvidity v letech 2014-2019.....	55
Tabulka 11	Ukazatele zadluženosti v letech 2014-2019 (v %).....	56

Seznam grafů

Graf 1 Věková struktura obyvatel obce Libenice ke dni 31.12.2019	36
Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v období 1890-2019	36
Graf 3 Porovnání schválených a skutečných příjmů a výdajů (v Kč)	38
Graf 4 Struktura příjmů v obci v letech 2014-2019 (v %).....	40
Graf 5 Vývoj celkových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč).....	41
Graf 6 Struktura daňových příjmů v letech 2014-2019 (v %)	43
Graf 7 Vývoj nedaňových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč).....	44
Graf 8 Kapitálové příjmy v letech 2014-2019 (v Kč).....	45
Graf 9 Vývoj přijatých transferů v letech 2014-2019 (v Kč)	46
Graf 10 Vývoj celkových výdajů v letech 2014-2019 (v Kč).....	47
Graf 11 Struktura celkových výdajů v letech 2014-2019 (v %)	48
Graf 12 Struktura výdajů podle odvětví v letech 2014-2019 (v %).....	48
Graf 13 Vývoj běžných výdajů v letech 2014-2019 (v Kč).....	50
Graf 14 Vývoj kapitálových výdajů v letech 2014-2019 (v Kč)	51
Graf 15 Autarkie na bázi celkových příjmů a výdajů v letech 2014-2019 (v %)	54

Seznam použitých zkratk

DPH – daň z přidané hodnoty

FO – fyzická osoba

PO – právnická osoba

1 Úvod

V České republice dělíme veřejnou správu na státní správu a samosprávu (územní a zájmová samospráva). Ke vzniku územních samosprávných celků dochází z důvodu účinnějšího vykonávání veřejných záležitostí. Územní samospráva se dále dělí podle stupně na základní územní samosprávné celky (obce) a vyšší územní samosprávné celky (kraje). Obec Libenice, o které tato bakalářská práce pojednává, patří do základních územních samosprávných celků.

Obec je základní územní jednotkou státu, která hospodaří na zákonem vymezeném území. Obec má povinnost dobře hospodařit se svými finančními prostředky a majetkem a spravovat obecní záležitosti. Občan obce má právo podílet se na spravování obecních záležitostí a volit představitele do orgánů obce. Má přístup k informacím týkajících se hospodaření a spravování obce a může k těmto záležitostem vyjádřit svůj názor.

Každý občan České republiky v nějaké obci žije a měl by se zajímat o dění obce, o nakládání s obecním majetkem a o rozvoj občanské a technické vybavenosti obce. Pro správné fungování obce je zapotřebí mít dostatek financí, které obec může získat ze své činnosti, z dotací či z daňových příjmů, a správně s nimi naložit, aby byly pokryty veškeré výdaje a obci nevznikaly dluhy.

Výše popsané problematice se bude věnovat tato bakalářská práce. Bude posuzováno hospodaření obce Libenice v šesti po sobě jdoucích letech, v období 2014-2019. Důvodem výběru tohoto tématu je zájem autorky o dění a hospodaření obce, ve které od narození žije. Představitelé obce naplánovali a realizovali za poslední roky mnoho projektů, týkajících se občanské vybavenosti a vzhledu obce a práce se bude snažit zjistit, jaké finanční prostředky použili a jak se to odrazilo v rozpočtu obce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je posouzení hospodaření obce Libenice v časovém horizontu šesti po sobě jdoucích let (2014-2019). V tomto časovém intervalu bude analyzován rozpočet obce Libenice v jednotlivých letech, jeho vývoj a zhodnocení. Dále budou provedeny vertikální a horizontální analýza příjmů a výdajů a výpočty finančních ukazatelů autarkie, likvidity a zadluženosti. Na základě výsledků analýzy a dalších finančních ukazatelů budou navržena opatření na zlepšení efektivnosti hospodaření obce Libenice.

2.2 Metodika

Teoretická část práce je zpracována na základě studia odborné literatury, právních předpisů a relevantních zdrojů, které se týkají základních pojmů souvisejících s danou problematikou.

Pro praktickou část je čerpáno především z oficiálních stránek obce Libenice a z jejich závěrečných účtů z let 2014-2019. Jako další hlavní zdroj dat pro analýzu je použit Monitor státní pokladny. V praktické části jsou použity níže uvedené vzorce pro výpočet řetězového a bazického indexu, ukazatele autarkie, likvidity a zadluženosti.

Pro výpočet horizontální analýzy jsou využity tyto vzorce:

$$\text{vzorec č. 1: } \textit{\textbf{Řetězový index}} = \frac{\textit{\textbf{hodnota současného období}}}{\textit{\textbf{hodnota minulého období}}} * 100 \textit{\textbf{ (v \%)}}$$

$$\text{vzorec č. 2: } \textit{\textbf{Bazický index}} = \frac{\textit{\textbf{hodnota současného období}}}{\textit{\textbf{hodnota základního období}}} * 100 \textit{\textbf{ (v \%)}}$$

Horizontální analýza zjišťuje vývoj dílčích položek v čase. Řetězový index porovnává současné a minulé období. Bazický index porovnává současné s výchozím obdobím.

Pro výpočet ukazatele autarkie na bázi celkových příjmů a výdajů je využit tento vzorec:

$$\text{vzorec č. 3: } \textit{\textbf{Autarkie}} = \frac{\textit{\textbf{celkové příjmy}}}{\textit{\textbf{celkové výdaje}}} * 100 \textit{\textbf{ (v \%)}}$$

Ukazatel autarkie na bázi celkových příjmů a výdajů slouží k vyhodnocení, zda jsou příjmy za daný rok dostatečně vysoké, aby pokryly výdaje - na kolik procent je obec soběstačná.

Pro výpočty ukazatelů likvidity jsou data čerpána z rozvahy obce a jsou využity tyto vzorce:

$$\text{vzorec \textbf{\textit{č. 4: Běžná likvidita}} = \frac{\textit{oběžná aktiva}}{\textit{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{vzorec \textbf{\textit{č. 5: Pohotová likvidita}} = \frac{\textit{krátkodobý fin. majetek+krátkodobé pohledávky}}{\textit{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{vzorec \textbf{\textit{č. 6: Okamžitá likvidita}} = \frac{\textit{krátkodobý fin. majetek}}{\textit{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatele likvidity říkají, jak je obec schopna platit své krátkodobé závazky.

Pro výpočty ukazatelů zadluženosti jsou data čerpána z rozvahy obce a jsou využity tyto vzorce:

$$\text{vzorec \textbf{\textit{č. 7: Ukazatel věřitelského rizika}} = \frac{\textit{cizí zdroje}}{\textit{celková aktiva}} * 100 \textit{ (v \%)}$$

$$\text{vzorec \textbf{\textit{č. 8: Koeficient samofinancování}} = \frac{\textit{vlastní kapitál}}{\textit{celková aktiva}} * 100 \textit{ (v \%)}$$

Ukazatele zadluženosti vyjadřují, jestli obec využívá k financování aktiv nějaké cizí zdroje.

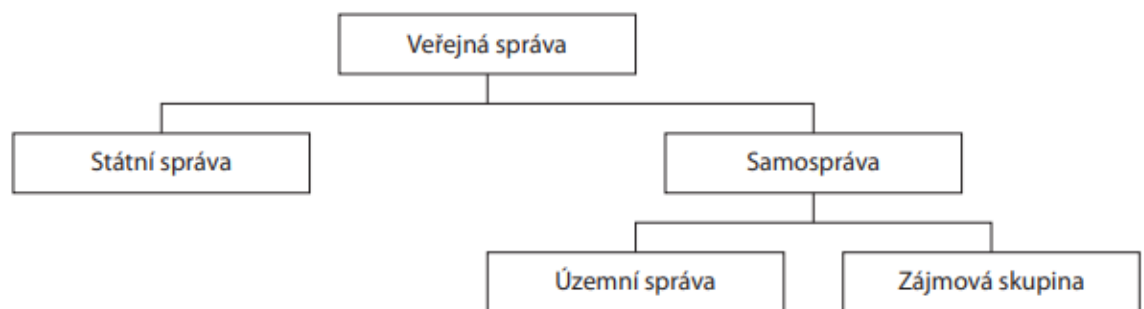
3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa v ČR

Veřejná správa je jedním ze subjektů veřejné politiky. Orgány veřejné správy zajišťují úkoly ve veřejném sektoru. Odpovědnost a pravomoci orgánů veřejné správy jsou vymezeny zákonem. Činnosti a úkoly se plní ve veřejném zájmu na jednotlivých vládních úrovních (krajská, obecní, hl. m. Praha) (Peková, 2002, s. 22).

Veřejná správa má funkci mocenskou, ochrannou, organizační, regulační a služby veřejnosti (Káňa, 2004, s. 11).

Obrázek 1 Schéma veřejné správy

Zdroj: Provazníková, 2015, s. 12

Na obrázku 1 lze vidět rozdělení veřejné správy. Pokud veřejnou správu vykonává stát svými orgány, jedná se o státní správu. Samospráva je vykonávána nestátními veřejnoprávními korporacemi, které jednají samostatně, vlastním jménem a prostředky. Samospráva se dále rozděluje na územní a zájmovou samosprávu (Provazníková, 2015, s. 11).

3.1.1 Státní správa

Jedná se o činnost státu, která je prováděna správními orgány státu. Vláda České republiky je ta, jež stojí v čele tohoto systému. Vláda koordinuje veškeré činnosti ústředních správních úřadů (ministerstva, Český statistický úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Peková a Pilný, 2002, s. 68)) a specializovaných orgánů státní správy s celostátní nebo územní působností i jiných subjektů, které jsou pověřeny výkonem státní správy (Státní veterinární správa apod (Peková a Pilný, 2002, s. 68).). Za činnost těchto orgánů je zodpovědná Poslanecká sněmovna (Tittelbachová, 2011, s. 49-50).

3.1.2 Samospráva

Samospráva je organizace, která spravuje své vlastní záležitosti a záležitosti veřejného zájmu. V samosprávě se rozlišují vnitřní a vnější vztahy. Vnitřní vztahy jsou tvořeny správním řádem, členy samosprávy a stanovami. Každá samospráva má právní subjektivitu a dle schvalovaného rozpočtu nakládá se svým majetkem. V čele samosprávy stojí představitelé, kteří jsou voleni občany územních samosprávních celků. Vnější vztahy působí vně organizace samosprávy. Řídí se státními zákony, vyhláškami a právními předpisy.

Samospráva se dále dělí na územní samosprávu a zájmovou samosprávu (Káňa, 2004, s. 42).

3.2 Územní samospráva

Jedná se o formu veřejné správy a veřejné vlády. Územní samospráva řídí určité území, které je jí zákonem přiděleno. Dochází zde k tzv. decentralizaci, kdy stát přenesl část pravomocí a výkonů na územní samosprávu (Peková, 2002, s. 23).

Územní samospráva je nestátní subjekt mající ekonomickou a hospodářskou samostatnost. Spravuje finanční a materiální majetek, za který má plnou zodpovědnost (Káňa, 2004, s. 44).

K tvorbě územních samosprávních celků dochází z důvodu účinnějšího vykonávání činností ve veřejném zájmu. Územní samospráva má tak přehled o dění na jejím území, o občanech, jejich zájmech a jejich potřebách. Ústavou a příslušnými zákony (zákon o obcích, zákon o krajích, zákon o rozpočtových pravidlech a další právní předpisy) jsou stanovené základní principy a fungování územních samosprávních celků (Peková, 2002, s. 23).

Díky územní samosprávě se splňuje jeden z nejdůležitějších demokratických principů, a to právo občana podílet se na spravování veřejných záležitostí. Občan má tak přístup k informacím týkajících se hospodaření obce či kraje, k informacím o veřejných záležitostech a o nakládání s veřejným majetkem. Mezi další právo občana patří vyjádření svého názoru k hospodaření, k nakládání s majetkem, k dění v obci či regionu a také neodmyslitelně právo volit představitele do orgánů (Peková a Pilný, 2002, s. 71).

Územní samosprávu lze v České republice rozdělit na dva stupně. Základním stupněm jsou základní územní samosprávné celky (ZÚSC) – obce a vyšším stupněm jsou kraje – vyšší územní samosprávné celky (VÚSC) (Tittelbachová, 2011, s. 50).

3.3 Obec

Peková a Pilný (2002, s. 78) uvádí: „*Obec je základní územní jednotkou státu. Tvoří ji obyvatelstvo, které společně užívá vymezené území (katastrální území) a které má právo na samosprávu, zakotvené v ústavě. V demokratických zemích má tedy obec postavení územního samosprávného společenství, nestátního subjektu.*“.

Obec hospodaří se svými finančními prostředky a majetkem, spravuje obecní záležitosti, vydává obecní vyhlášky a je zřizovatelem a zakladatelem obecních podniků, neziskových organizací a obecní policie.

Každá obec má svůj název, znak a vlajku (Káňa, 2004, s. 47).

3.3.1 Historie obce

V roce 1993, když vznikla Česká republika, došlo na decentralizování státní moci na územní samosprávu. Na obecní úřady se přenesla pravomoc a odpovědnost, kterou dříve měly státní organizace. Od roku 2003 už dále neexistují okresní úřady, byly nahrazeny krajskými a obecními úřady, které za ně převzaly správní činnost a zodpovědnost (Káňa, 2004, s. 47).

3.3.2 Znaky a funkce obce

Každá obec se vyznačuje třemi základními znaky. Prvním znakem je vlastní katastrální území, které je rozděleno na část vnitřní (intravilán) a vnější (extravilán). Ve vnitřní části najdeme finančně hodnotnější pozemky určené k obývání. Ve vnější části např. pozemky, zemědělskou půdou nebo lesy, které jsou hodnoceny nižší částkou za 1m². Obě tyto obecní části jsou zakreslené v územních plánech obce. Druhým znakem obce jsou její občané s trvalým bydlištěm, s čestným občanstvím, právnické či fyzické osoby se sídlem na území obce a ostatní fyzické a právnické osoby. Občané mohou na záležitostech obce participovat přímo a nepřímo. Lze se účastnit přímo pomocí komisí obce, a to účastí v místním referendu nebo na veřejných schůzích. Nepřímo pak prostřednictvím volených zástupců do zastupitelstva v komunálních volbách. A posledním znakem je vlastní samosprávní funkce nebo funkce státu, která je na obec přenesená (Káňa, 2004, s. 47-48).

Působnost obcí se dělí na samostatnou a přenesenou v rozsahu stanoveném zákony. Obec se samostatnou působností vykonává vlastní samosprávní funkce. Obec má v kompetenci samostatné rozhodování o obecních záležitostech.

Patří sem záležitosti týkající se zájmu obce a jejích občanů. Obec může např. vydávat obecně závazné vyhlášky, pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické

osoby a organizační složky obce nebo zřizovat obecní policii. Obce s přenesenou působností lze dělit podle zákonem stanoveným rozsahem působnosti na působnost v základním rozsahu, dále působnost v rozsahu pověřeného obecního úřadu a působnost v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.3.3 Druhy obcí

Na území České republiky se nachází obce a města, které rozdělujeme podle počtu obyvatel a podle činností, které jejich úřad vykonává:

- **Obec a obecní úřad s výkonem správy v základním rozsahu**
Patří sem obvykle obce s menším počtem obyvatel a jedním katastrálním územím vykonávající základní samosprávné funkce.
- **Obec a obecní úřad s výkonem přenesené působnosti**
Zařazují se sem většinou obce s více katastrálními územími, které k základním samosprávním funkcím plní ještě činnosti státem pověřené. Jedná se o přenesenou působnost v rozsahu stanoveném zákonem. Mezi tyto činnosti patří například zajišťování funkcí matričního a stavebního úřadu.
- **Obec a obecní úřad s výkonem rozšířené působnosti**
Jedná se o obce s rozšířenou působností spravující záležitosti, jejichž rozsah je stanoven právními předpisy. Jsou to například občanské záležitosti, evidence obyvatel, matriky, evidence cestovních dokladů, řidičů a jiné (Káňa, 2004, s. 48).

Další kategorizací je členění územně samosprávných celků na obce, městyse a města, statutární města a hlavní město.

- **Obec** – obec s nízkým počtem obyvatel, která není městem.
- **Městys** – velikostně i významově něco mezi obcí a městem, má spíše historický význam. Obec se může stát městysem, pokud její návrh schválí předseda Poslanecké sněmovny.
- **Město** – obec, která má alespoň 3000 obyvatel, a které byla schválena její žádost o zařazení mezi města předsedou Poslanecké sněmovny (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).
- **Statutární město** – statutární město je řízeno magistrátem města a městské obvody, ze kterých se město skládá, spravují vlastní úřady těchto obvodů. V České

republice se momentálně nachází 26 statutárních měst (např. Brno, Kladno, Olomouc, Zlín) (Káňa, 2004, s. 49; zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

- **Hlavní město Praha** – skládá se z 10 správních městských obvodů a 22 městských úřadů (Káňa, 2004, s. 49).

3.3.4 Orgány obce

Činnost orgánů obce se řídí zákonnými ustanoveními – zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Organizační strukturu obce tvoří: zastupitelstvo, obecní rada, starosta, místostarosta, výbory, komise, tajemník a odbory.

Zastupitelstvo je nejvyšší orgán obce, jehož hlavní činností je spravování obce. Členové zastupitelstva jsou voleni na čtyři roky. Jedná se buď o zástupce některé z politických stran nebo o nezávislé kandidáty. Zastupitelstvo volí ze svých členů starostu, místostarostu a zbylé členy rady obce. Zastupitelstvo vykonává veřejné funkce, jejich jednání je přístupné veřejnosti (Káňa, 2004, s. 50; Tittelbachová, 2011, s. 60).

Činnosti zastupitelstva obce:

- stanovení programu rozvoje, rozpočtu a závěrečného účtu obce,
- schvalování a rozhodování o rozpočtových opatřeních a výši osobních a věcných nákladů,
- schvalování a rozhodování o výši odměn starosty a členů zastupitelstva,
- schvalování založení, zřízení nebo zániku rozpočtových a příspěvkových organizací,
- schvalování vstupu a výstupu obce v rámci svazku obcí a sdružení právnických osob,
- schvalování obecně závazných vyhlášek a zřízení obecní policie,
- udělení čestného občanství a cen obce,
- rozhodování o nabytí a převodu nemovitostí,
- schvalování bezúplatných převodů peněžních prostředků a movitých věcí,
- schvalování vydávání emisí komunálních dluhopisů,
- rozhodování o převodu vlastnických práv nemovitostí, předání a o pronájmu majetku (Peková a Pilný, 2002, s. 102–103).

Při stanovení počtu členů zastupitelstva se přihlíží k počtu obyvatel v obci a velikosti katastrálního území (viz tabulka 1). Stanovený počet členů zastupitelstva se následně vyvěsí na úřední desku, aby byli obyvatelé obce informováni pro budoucí komunální volby (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Tabulka 1 Stanovení počtu členů do zastupitelstva

Počet obyvatel	Počet členů
do 500	5–15
501–3 000	7–15
3 001–10 000	11–25
10 001–50 000	15–35
50 001–150 000	25–45
nad 150 000	35–55

Zdroj: § 68 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), vlastní zpracování

Rada obce je výkonný orgán podřízený zastupitelstvu, kterému předkládá zprávy o své činnosti. Jednání obecní rady je neveřejné. Členy obecní rady tvoří starosta a ostatní zvolení členové z řad zastupitelstva. Počet členů je vždy lichý a nesmí přesahovat třetinu počtu členů zastupitelstva obce. V případě, kdy je počet členů zastupitelstva nižší než 15 členů, rada obce vůbec nevzniká a její pravomoc vykonává starosta obce. Minimální počet členů obce je 5 a nejvyšší 11 (Peková a Pilný, 2002, s. 99).

Mezi činnosti rady obce patří:

- zabezpečování hospodaření obce,
- řízení činnosti komisí,
- vydávání obecných vyhlášek a udělování sankcí a pokut,
- projednávání připomínek a petic občanů,
- kontrolování orgánů, které rada obce založila,
- stanovení výše odměn starostovi a místostarostovi (Káňa, 2004, s. 50).

Starosta je představitelem obce, kterou zastupuje navenek. Zodpovídá se obecnímu zastupitelstvu. Obecní zastupitelstvo volí starostu do funkce ze svých vlastních řad. Mezi pravomoci starosty patří jmenování a odvolávání tajemníka obecního úřadu na základě souhlasu ředitele krajského úřadu. Pokud není v obci zřízena funkce tajemníka, vykonává jeho funkci

sám starosta. Plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů a ostatní úkoly stanovené v zákonu o obcích. Informuje veřejnost o činnosti obce. Svolává a obvykle řídí zasedání obecního zastupitelstva a rady obce.

Pokud je starosta ze své funkce odvolán nebo se jí vzdal a není zvolen jiný starosta, vykonává za něj jeho funkci místostarosta do doby, než bude zvolen nový starosta. Pokud jsou současně odvoláni nebo vzdají sami své funkce starosta i místostarosta, je pověřen výkonem pravomoci starosty někdo z členů zastupitelstva obce.

Starosta je ve své nepřítomnosti zastoupen místostarostou. Starosta společně s místostarostou podepisuje právní předpisy obce.

Mezi další funkce starosty patří odpovědnost za objednání a provedení auditu za uplynulý kalendářní rok. Starosta dostává za vykonávání své funkce měsíční odměnu, jejíž výše je stanovena podle funkce, počtu obyvatel obce a právních předpisů (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti. Se starostou podepisují právní předpisy obce. V obci může být zvoleno více místostarostů. Místostarosta stejně jako starosta je volen zastupitelstvem obce a dostává za svoji funkci měsíční odměnu (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány, které byly zřízeny obecním zastupitelstvem. Každé zastupitelstvo si může zřídit libovolný počet výborů, ale vždy je povinen založit finanční a kontrolní výbor. Ve výboru musí být lichý počet členů. Předsedou každého výboru se vždy stává člen zastupitelstva obce. Výbory plní úkoly, které jim zadá zastupitelstvo obce.

Finanční výbor má na starosti kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a jiné úkoly, které mu stanoví zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení obecního zastupitelstva a rady obce a zároveň dodržování právních předpisů.

Každý z těchto povinných výborů musí mít nejméně tři členy, kteří nejsou současně starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu nebo jinými osobami zabývajícími se hospodařením obce (Peková a Pilný, 2002, s. 100).

Mezi další výbory, které mohou vzniknout, patří například osadní výbory v částech obce nebo výbor pro národnostní menšiny, pokud v obci žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné než české národnosti.

Výbory se schází podle vlastní potřeby a každé usnesení výboru se vyhotovuje písemně a podepisuje ho jeho předseda. Aby bylo usnesení platné, musí s ním souhlasit nadpoloviční většina členů výboru. Výbor se ze své činnosti zodpovídá zastupitelstvu obce (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Komise může zřídit rada obce jako své iniciativní a poradní orgány. V samostatné působnosti pak obecní radě předkládají své návrhy a náměty. V přenesené působnosti obce je komise výkonný orgán, který je podřízený a odpovědný starostovi na svěřeném úseku svého výkonu (Peková a Pilný, 2002, s. 100-101).

Tajemník plní funkci statutárního zaměstnavatele, jeho funkce se zřizuje v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Tajemník je zaměstnanec obecního úřadu a jeho úkolem je řídit a kontrolovat pracovníky obecního úřadu, uzavírat a ukončovat s nimi pracovní poměry a stanovovat jim platy podle mzdových předpisů (Peková a Pilný, 2002, s. 100).

Odbory jsou výkonné orgány obce, které spravují obecní záležitosti. Není přesně stanoven jejich počet. Mezi typické odbory patří odbor organizační, odbor místního podnikání, odbor finanční a odbor školství, kultury a sportu (Káňa, 2004, s. 51).

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu (pokud je tato funkce zřízena) a dalšími zaměstnanci obce, kteří jsou součástí obecního úřadu. V čele celého úřadu stojí starosta.

Obecní úřad v rámci samostatné působnosti plní úkoly, které mu stanovilo obecní zastupitelstvo nebo rada obce, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje v případech stanovených zákonem o obcích nebo zvláštním zákonem (např. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

V rámci přenesené působnosti vykonává úřad státní správu v rozsahu vymezeném zákonem o obcích.

Vnitřní struktura obecního úřadu je tím složitější, čím je obec větší. Ve větších obcích vzniká spousta odborů, které se následně dělí na oddělení (Peková a Pilný, 2002, s. 104-105).

3.3.5 Majetek obce

Každá obec vlastní a spravuje movitý a nemovitý majetek. Orgány obce rozhodují o jeho užití a za své rozhodnutí nesou plnou odpovědnost. Mezi práva obce patří vstupování do smluvních právních vztahů, možnost prodávat, pronajímat a ručit majetkem, vkládat ho do organizací nebo s ním podnikat.

Majetek obce musí být chráněn před poškozením, zničením nebo odcizením a musí být evidován. Majetek obce slouží k výkonu samosprávy, k veřejně prospěšným účelům nebo k dalším činnostem (Káňa, 2004, s. 52).

Majetek obce se skládá z aktiv a pasiv.

- Aktiva:
  - dlouhodobý majetek:
    - hmotný nemovitý (půda, lesy, budovy atd.),
    - hmotný movitý (movité věci, dopravní prostředky atd.),
    - nehmotný (software, licence atd.),
    - finanční (cenné papíry, akcie, dluhopisy atd.),
  - oběžný majetek:
    - materiál, zásoby, zboží,
    - peněžní prostředky, valuty, krátkodobé cenné papíry,
    - pohledávky, majetková práva.
- Pasiva:
  - majetek obce:
    - majetek pořízený z vlastních zdrojů (základní kapitál, zisk atd.),
    - majetek pořízený z cizích zdrojů (úvěry) (Káňa, 2004, s. 52–53).

Majetek obce je tvořen historickým nebo původním obecním majetkem, dále majetkem získaným převodem nebo kupní či darovací smlouvou, majetkem získaným rozhodnutím Ministerstva kultury ČR nebo finančními investicemi (Káňa, 2004, s. 52-53).

3.4 Rozpočet obce

Obec je veřejnoprávní korporace, která má svůj rozpočet. V zákoně č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů lze nalézt základní charakteristiku rozpočtů obcí a krajů, jejich funkce, postavení a obsah (Pospíšil, 2013, s. 61).

Rozpočty územní samosprávy jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů, kam také patří nadnárodní rozpočet (rozpočet EU), ústřední rozpočet (státní rozpočet) a rozpočty veřejných podniků a neziskových organizací (Peková, 2002, s. 80).

3.4.1 Charakteristika rozpočtu

Rozpočet obce nebo kraje je finančním plánem, kterým se řídí financování činnosti těchto územních samosprávných celků v jednom kalendářním roce. Rozpočet je obvykle sestavován jako vyrovnaný. Může být schválen i jako přebytkový, pokud má obec nebo kraj v plánu nějaké příjmy využít až v následujících letech nebo je použit jako splacení jistiny úvěrů z minulých let. Schodkový rozpočet může být schválen jen tehdy, je-li možné výdaje v tomto roce uhradit z finančních prostředků z předchozích let nebo smluvně zabezpečenými možnostmi, jak peníze získat, například úvěrem nebo prodejem komunálních dluhopisů (Pospíšil, 2013, s. 62).

Veřejný rozpočet je zároveň peněžní fond, bilance, finanční plán a nástroj veřejné politiky (Peková, 2002, s. 82).

3.4.2 Funkce rozpočtu

Každý rozpočet ve veřejném sektoru je důležitým nástrojem pro financování jeho potřeb a úkolů a pro zabezpečování různých druhů veřejných statků pro obyvatelstvo. Veřejné rozpočty plní své funkce, které jsou vyvozeny z funkcí veřejných financí, a jejich využití se liší na základě vládní úrovně.

Tyto funkce jsou:

- alokační (územní samospráva),
- redistribuční (státní rozpočet),
- stabilizační (státní rozpočet, územní samospráva) (Peková, 2002, s. 81).

Peková a Pilný (2002, s. 142-143) uvádí: „*Alokační funkce je projevem postavení státu a územní samosprávy jako produkčního subjektu, který zabezpečuje a financuje pro občany různé veřejné statky.*“

„*Redistribuční funkce je spojena s nenávratným přerozdělováním části hrubého domácího produktu přes veřejné rozpočty, a to především přes státní rozpočet. Jde o znovurozdělování důchodu a bohatství s cílem zmírnit důchodové a sociální nerovnosti mezi subjekty ve společnosti (které jsou důsledkem působení trhu). Je projevem solidarity. Tento*

princip se uplatňuje i mezi nižšími vládními úrovněmi, obcemi, regiony a je důvodem existence přerozdělovacích vztahů v rámci rozpočtové soustavy.“

„Stabilizační funkce je založena na aktivním zasahování státu do fungování hospodářského mechanismu, zejména prostřednictvím výdajů státního rozpočtu na vládní nákupy, investice atd. pro veřejný sektor. Státní výdaje, v posledních desetiletí i rostoucí výdaje územní samosprávy na nákup vstupů do veřejného sektoru u soukromého sektoru, stimulují nedostatečnou poptávku s cílem působit na růst výroby, zaměstnanosti, zrychlení tempa hospodářského růstu, zmírnění cyklických výkyvů.“

3.4.3 Rozpočet jako bilance

Z účetního hlediska lze na rozpočet pohlížet jako na bilanci, která bilancuje běžné a kapitálové příjmy a výdaje. Rozpočet musí být v konceptu účetní bilance vždy vyrovnaný. Pokud jsou příjmy menší než výdaje, doplní se finanční prostředky z rezerv z předchozích let, aby došlo k opětovnému vyrovnaní bilance. Pokud rezervy z minulých let nejsou k dispozici, může dojít k zadlužení (Peková, 2002, s. 82).

Hospodaření lze vyjádřit pomocí této rovnice:

$$F_1 + P - V = F_2$$

F_1 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období;

P jsou příjmy;

V jsou výdaje;

F_2 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období (Provazníková, 2015, s. 51).

3.4.4 Rozpočet jako finanční plán

Další funkcí rozpočtu je plnění finančního plánu, díky kterému by se měla zajistit schopnost splácet všechny závazky. A to tak, že obec bude připouštět jen ty výdaje, které bude schopna uhradit příjmy, jež jsou reálně očekávány, již existujícími rezervami nebo případně půjčkami, které by mohly být obci poskytnuty za podmínky schopnosti splácení (Provazníková, 2015, s. 52).

Každý rozpočet je toková veličina, kdy se v průběhu roku příchozími příjmy postupně platí příchozí výdaje (Peková a Pilný, 2002, s. 140).

3.4.5 Rozpočtová soustava

Pod pojmem rozpočtová soustava rozumíme:

- soustava peněžních fondů,
- soustava rozpočtových vztahů v rámci rozpočtové soustavy,
- soustava orgánů a institucí, které zajišťují tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů.

Z finančního hlediska do rozpočtové soustavy spadá:

- soustava veřejných rozpočtů (státní rozpočet, rozpočty obcí a krajů),
- soustava mimorozpočtových fondů,
- rozpočty veřejnoprávních (vládních) neziskových organizací (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 196-197).

Rozpočty obcí a krajů nalezneme v rozpočtové soustavě veřejných rozpočtů na úrovni místních rozpočtů (Maaytová a Sedmihradská, 2003, s. 40).

3.4.6 Rozpočtová skladba

Systematicky, přehledně a jednotně třídí příjmy a výdaje veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů. Účelem toho třídění je zajištění jednotnosti a přehlednosti rozpočtů, dále sloučení a sumarizace příjmů a výdajů, přehledné informování o vývoji příjmů a výdajů a analyzování hospodaření a krytí schodku náležitého rozpočtu. Při třídění se dodržují zásady jednotnosti a závaznosti, dlouhodobé stability, srozumitelnosti a kompatibility s mezinárodními standardy (Peková, 2008, s. 121-122).

V České republice se v rozpočtové skladbě využívá třídění:

- odpovědnostní (pro obce a kraje nepovinné),
- odvětvové (rozdělení příjmů a výdajů dle jejich užití, do jakého odvětví spadají),
- konsolidační,
- druhové - povinné v rámci celé rozpočtové soustavy. Tento druh třídění umožňuje propojení na účetnictví. Jednotlivé operace jsou tříděny do tří základních skupin: příjmy, výdaje a financování. Druhové třídění odlišuje třídy, seskupení položek, podseskupení položek a jednotlivé položky příjmů a výdajů. Máme tyto třídy:
  - Třída 1. Daňové příjmy,
  - Třída 2. Nedaňové příjmy,
  - Třída 3. Kapitálové příjmy,
  - Třída 4. Přijaté dotace,

- Třída 5. Běžné výdaje,
- Třída 6. Kapitálové výdaje,
- Třída 8. Financování (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 242-244).

3.4.7 Rozpočtové zásady

Mezi rozpočtové zásady, které uplatňujeme během rozpočtového procesu, řadíme:

- každoroční sestavování a schvalování územního rozpočtu,
- reálnost a pravdivost rozpočtu (pokusit se o reálný a kvalitní odhad příjmů a výdajů, aby se zamezilo vysoké odlišnosti od skutečných hodnot v novém rozpočtovém období a nemuselo tak docházet k úpravám rozpočtu během roku),
- úplnost a jednotnost rozpočtu (této zásady je dosaženo díky rozpočtové skladbě),
- dlouhodobou vyrovnanost rozpočtu, která je základem pro dlouhodobé úspěšné hospodaření,
- hospodárnost a efektivnost,
- finanční kontrolu, účetní audit,
- publicitu (důkladná informovanost občanů o hospodaření obce) (Peková, 2011, s. 213).

3.4.8 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces se skládá z několika etap, které zahrnují navrhování a schvalování veřejného rozpočtu a pak jeho následnou realizaci a kontrolu. První etapa, ve které se sestavuje návrh veřejného rozpočtu, je nejobtížnější a začíná obvykle půl roku před začátkem nového rozpočtového období. Při sestavování návrhu rozpočtu přihlížíme ke skutečným výsledkům z minulých let a části současného roku a analyzujeme vývoj příjmů a výdajů, abychom byli schopni sestavit tzv. očekávané plnění rozpočtu do konce roku. Při sestavování návrhu rozpočtu na další rozpočtové období je důležité brát v potaz vliv předpokládané inflace, vliv případné změny daňového určení, vliv uvažovaných změn v potřebách a jiné možné vlivy. Podle těchto odhadů se naplánují příjmy a výdaje na následující rok. Pokud je odhad kvalitní, nevznikají vysoké odchylky od reálného hospodaření a schváleného rozpočtu. V další etapě projednává a schvaluje návrh rozpočtu zastupitelstvo. V případě, že není návrh schválen do začátku nového rozpočtového období, musí se až do jeho schválení hospodařit podle rozpočtového provizoria. Třetí etapou je plnění rozpočtu, za kterou odpovídají orgány, které rozpočet navrhovaly. Mezi další etapy patří kontrola, která se dělí na průběžnou kontrolu plnění a následnou, která probíhá až po sestavení závěrečného účtu na konci rozpočtového období. V závěrečném účtu lze najít

přehled skutečných příjmů a výdajů za celé rozpočtové období. Všechny tyto etapy probíhají zpravidla 1,5-2 roky (Peková a Pilný, 2002, s. 167-170).

3.4.9 Rozpočtový výhled

Každá obec má povinnost kromě rozpočtu vytvářet i rozpočtový výhled. Tento nástroj slouží pro střednědobé finanční plánování. Jak je rozpočtový výhled podrobný, si určuje každá obec sama, ale měl by obsahovat minimálně tyto základní ukazatele: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Rozpočtový výhled se využívá hlavně při tvorbě rozpočtu a pro ohlídání budoucí finanční situace obce (Provazníková a Sedláčková, 2009, s. 73-74).

3.5 Příjmy obecního rozpočtu

Jak již bylo uvedeno, rozpočtová skladba přehledně a jednotně třídí příjmy a výdaje veřejných rozpočtů. Nejvýznamnější je třídění příjmů z hlediska nenávratnosti na:

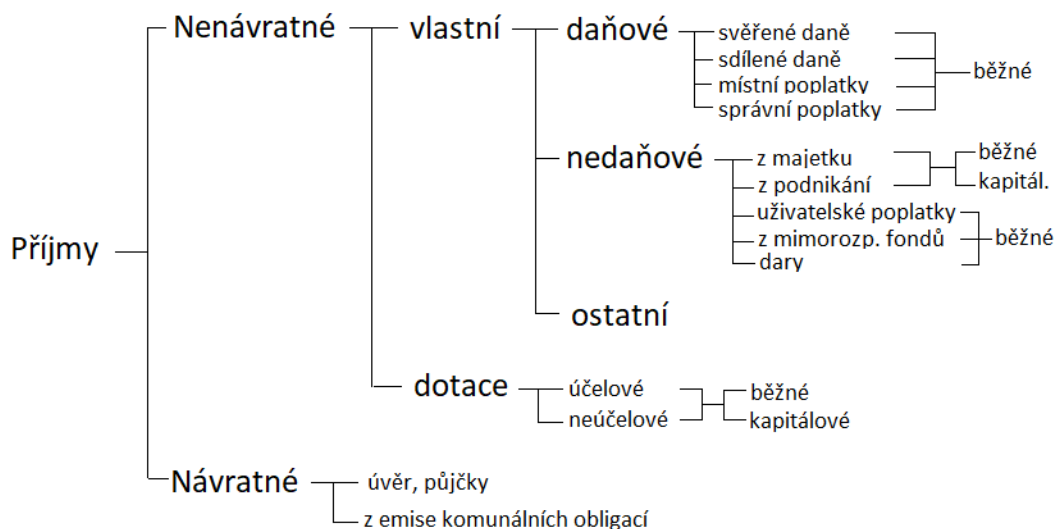
- a) nenávratné veřejné příjmy
  - příjmy od různých subjektů (občanů, firem),
  - dále členíme na vlastní příjmy a dotace,
  - např. daně, dávky, uživatelské poplatky za smíšené veřejné statky, příjmy z pronájmu či prodeje obecního majetku,
- b) návratné příjmy
  - čerpané na určitou dobu, pak se musí vrátit tomu subjektu, který je zapůjčil,
  - např. příjmy z úvěrů a komunálních obligací (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 222-224).

Z časového hlediska můžeme třídít příjmy na:

- a) běžné příjmy (každoročně se opakují, většinou kryjí běžné každoroční výdaje)
  - daňové nenávratné příjmy,
  - nedaňové nenávratné příjmy,
  - nedaňové návratné příjmy
- b) kapitálové příjmy (spíše jednorázové příjmy, nedaňového charakteru)
  - nenávratné příjmy,
  - návratné příjmy (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 222-223).

Přehledné rozdělení příjmů lze vidět v obrázku 2.

Obrázek 2 Schéma příjmů územního rozpočtu

Zdroj: Peková, 2011, s. 241, vlastní zpracování

3.5.1 Běžné příjmy

Jsou to ty příjmy, které se každoročně opakují, i když nemusí být ve stejné výši, slouží hlavně k financování běžných každoročních výdajů. Běžné příjmy členíme na daňové a nedaňové (Peková, 2008, s. 298).

3.5.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří největší a zároveň nejdůležitější část příjmů územních rozpočtů. V České republice daňové příjmy vymezuje zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní (RUD) (Peková, 2011, s. 241; zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní).

Daňové příjmy můžeme členit na svěřené daně, sdílené daně, místní poplatky a správní poplatky (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 267).

Svěřené daně (neboli výlučné) celým svým výnosem podle zákona plynou do obecního nebo regionálního rozpočtu (Peková, 2011, s. 241-242). Daňový základ nebo sazby daní obce příliš ovlivnit nemohou. Mezi typické svěřené daně patří daň z nemovitosti nebo část daně z příjmů FO ze samostatné výdělečné činnosti a podnikání (Provazníková a Sedláčková, 2009, s. 80).

Sdílené daně plynou do rozpočtu obce podle zákonem předem stanoveného pevného procenta z celostátně vybrané daně z příjmu (Pařízková, 2008, s. 83). V ČR se využívá nederivační typ přerozdělování této daně z příjmu, kdy se u obce používá kombinace kritéria počtu obyvatel, velikostních koeficientů a rozlohy obce (Provazníková a Sedláčková, 2009, s. 81). Mezi sdílené daně patří především důchodové a majetkové daně (Peková, 2011, s. 242).

Místní poplatky, o jejichž zavedení a výši rozhoduje do značné míry obec. Poplatek se zavádí obecně závaznou vyhláškou, kde musí obec jakožto správce poplatku uvést výši poplatku, lhůtu pro podání ohlášení a splatnost poplatku. Mezi místní poplatky, které obec může zavést, patří:

- a) poplatek ze psů,
- b) poplatek z pobytu,
- c) poplatek za užívání veřejného prostranství,
- d) poplatek ze vstupného,

- e) poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- f) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,
- g) poplatky za komunální odpad (zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích).

Správní poplatky, které jsou uvedeny v zákoně č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, jsou zpoplatněné správní úkony vykonávané správním úřadem. Sazby jednotlivých položek jsou uvedeny v sazebníku poplatků, kde lze nalézt i eventuální osvobození od poplatku. Mezi správní poplatky se například řadí:

- a) poplatek za ověření podpisu nebo otisku razítka,
- b) poplatek za vydání cestovního pasu nebo občanského či řidičského průkazu,
- c) poplatek za vydání loveckého nebo rybářského lístku,
- d) poplatek za vydání stavebního povolení,
- e) poplatek za zápis do registru silničních vozidel (zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích).

3.5.1.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy představují hned po daňových druhou největší skupinu příjmů v rozpočtech obcí a regionů (Peková, 2011, s. 257). Do příjmů nedaňového charakteru řadíme příjmy z vlastního podnikání, užitelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, případně příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů (Provazníková a Sedláčková, 2009, s. 95).

3.5.2 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou takové příjmy, které se každoročně neopakují. Jde spíše o jednorázové finance, které jsou nedaňového charakteru. Dělíme je na příjmy vlastní (např. z prodeje nepotřebného majetku, cenných papírů, z majetkových podílů) a příjmy z přerozdělovacích procesů. To jsou buď nenávratné transfery (např. příjmy od jiných subjektů, dotace, dary) nebo návratné (např. střednědobý či dlouhodobý investiční úvěr, příjmy z komunálních obligací, kapitálové půjčky) (Peková, 2011, s. 240).

3.5.3 Dotace (přijaté transfery)

Z důvodu finanční nesoběstačnosti obcí je důležité, aby dostávaly ještě dodatečné finance, které pochází buď účelově ze státních fondů nebo ze státního rozpočtu (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 272). Dotace jsou nenávratné příjmy z přerozdělovacích procesů, které fungují jako podpora za vykonávanou přenesenou odpovědnost. Dotace rozdělujeme na návratné a nenávratné. Návratné dotace se používají jen zřídka a jsou většinou bez úroku. Nenávratné můžeme ještě dělit na účelové a neúčelové dotace. Dále se dotace dělí na běžné (opakující se) a kapitálové (jednorázové) (Peková, 2011, s. 261-263).

3.5.4 Návratné příjmy (půjčky a úvěry)

Jako další finanční zdroj může obec využívat různé druhy úvěrů a půjček nebo příjmy z emise obligací. Ty se využívají v době, kdy nemá obec k dispozici nenávratné finanční prostředky. Tyto příjmy bude muset později navrátit i s úrokem svým věřitelům, proto zde vzniká i zatížení pro budoucí hospodaření (Peková, 2011, s. 266-267). Obec může například využívat tyto návratné příjmy: krátkodobý úvěr (splatnost do konce rozpočtového období), střednědobý úvěr (se splatností do 5 let), dlouhodobý úvěr (se splatností nad 5 let (Ministerstvo financí České republiky, 2019)), příjmy z emise obligací a návratné půjčky (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 273).

3.6 Výdaje obecního rozpočtu

Výdaje lze členit hned z několika hledisek. Z hlediska rozpočtového plánování členíme výdaje na plánované a neplánované. **Plánované** jsou takové výdaje, které se běžně opakují, **neplánované** jsou nahodilé výdaje, u kterých je těžké předpovědět jejich vznik a výši, proto je důležité vytvářet rozpočtové rezervy (Peková, 2011, s. 279-280).

Z ekonomického hlediska členíme výdaje na běžné a kapitálové. **Běžné** výdaje jsou používány na financování každoročně se opakujících potřeb (např. platy zaměstnanců, nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb nebo sociální dávky). Z **kapitálových** výdajů se financují dlouhodobé investiční potřeby, které se pravidelně neopakují a přesahují alespoň jedno rozpočtové období (Provazníková a Sedláčková, 2009, s. 212).

Dále lze výdaje členit podle charakteru infrastruktury na ekonomické a sociální. **Ekonomické** výdaje jsou určeny např. na produkci statků, na investice, na neinvestiční výdaje jako je provoz a údržba veřejných komunikací, prostranství a parků, kanalizací a osvětlení, tedy na technickou vybavenost. Do výdajů na **sociální** infrastrukturu zařazujeme výdaje běžné i kapitálové, které financují např. vzdělání, péči o zdraví, sociální zařízení, kulturu a jiné, proto jsou tyto výdaje označovány jako výdaje na občanskou vybavenost (Peková, 2011, s. 284).

Podle rozpočtové skladby členíme výdaje na **nenávratné** a **návratné** (obec půjčí finance jinému subjektu rozpočtové soustavy).

Podle funkcí veřejných financí je třídíme na alokační, redistribuční a stabilizační výdaje. Mezi **alokační** výdaje patří výdaje na nákup služeb, na zaplacení ztráty vlastního podniku nebo financování čistých i smíšených veřejných statků. **Redistribuční** výdaje se využívají na peněžní transfery obyvatelstvu (nenárokové sociální dávky, příspěvky a kompenzace). **Stabilizační** výdaje jsou určeny na zlepšení kvality života na území obce, např. zajištění více pracovních příležitostí (Peková, 2011, s. 281-284; Provazníková a Sedláčková, 2009, s. 215-216).

4 Vlastní práce

4.1 Obec Libenice

4.1.1 Poloha obce

Obec Libenice se nachází 6 km jihovýchodně od okresního města Kolín ve Středočeském kraji. Kolín je okresní město s rozšířenou působností a s pověřeným městským úřadem, do jehož správního obvodu Libenice spadají (Městský úřad Kolín, 2011).

Obec leží kousek od silnice první třídy číslo 38, která ji propojuje s okolními městy, jako jsou například Kolín, Kutná Hora, Čáslav. Obec se nachází ve 212 m. n. m. a celková výměra tohoto katastrálního území je 541 ha (Obec Libenice).

4.1.2 Historie obce

Libenice byly původně nazývány Ljubenice nebo také Ljubenici. Jsou osadou prastarého slovanského založení. První zmínka o obci je z roku 1142, kdy obec náležela Sedleckému klášteru. Do roku 1778 obec Libenice vystřídala mnoho majitelů, poté byl dvůr Libenice zrušen a pozemky byly rozděleny mezi rodiny, díky čemuž se vesnice rozšířila.

V roce 1786 bylo v obci 54 obytných stavení, roku 1843 jich bylo už 67 se 486 obyvateli a v roce 1857 70 popisných čísel s 572 obyvateli (Tůma, 1915, s. 261-263).

Keltové na území obce

V roce 1959 byl v blízkosti Libenic objeven areál údajné keltské svatyně z doby laténské. Nejvýznamnějším nálezem je hrob padesátileté ženy, u které se předpokládá, že bývala kněžkou, protože byla pohřbena s množstvím bronzových a stříbrných šperků. Uprostřed svatyně se také našla kamenná stéla (menhir). Stéla, která měří 2 metry a je těžká 1,4 tuny, je umístěna na nádvoří Archeologického ústavu v Praze a na návsi v Libenicích můžeme vidět její kopii (Rybová, Soudský, 1962, s. 15–44).

V roce 1995 předložil Jiří Waldhauser důkazy, že se jednalo o germánskou svatyni z konce doby římské až z počátku stěhování národů a hrob z doby laténské se nacházel jen náhodně u stély a ohrazení (Waldhauser, 1995, s. 12–15).

Mezi Libenicemi a sousední obcí Kaňkem bylo v roce 1981 nalezeno asi 30 objektů keltského osídlení. Jedním z nejvýznamnějších nálezů je metalurgické zařízení (pec sloužící ke zpracování kovů), ve kterém bylo nalezeno 10 kg strusky ze 2. – 1. stol. př. n. l. Pec a zbylé

nalezené předměty keramického materiálu z 5. – 1. stol. př. n. l. jsou uloženy v muzeu v Kutné Hoře (Cesty a památky).

Tvrz

První zmínka o tvrzi se objevuje roku 1437. Původně byla tvrz postavena v gotickém stylu, roku 1574 ji pak Jan Libenický přestavěl na renesanční budovu. V roce 1643 tvrz, stodola a tři chalupy vyhořely. Další zmínky o tvrzi jsou až z roku 1778, kdy byla ves rozparcelována a tvrz získala čp. 1 (Tůma, 1915, s. 263–264).

Kostel, fara, hřbitov

V roce 1826 byl v Libenicích založen Evangelický sbor a započalo se se stavbou kostela, který byl dokončen a posvěcen roku 1827.

Farní budova byla postavena roku 1839 a hřbitov zřízen o 7 let později, roku 1846 (Tůma, 1915, s. 265).

4.1.3 Obecní úřad a orgány obce

Obecní úřad v Libenicích je úřad se samostatnou působností a základním rozsahem samosprávních funkcí. Obecní úřad spadá pod okresní město Kolín, který je městem s pověřeným obecním úřadem a rozšířenou působností. Starostou obce Libenice je v současné době Lubomír Marcin a místostarostou Pavel Nohýnek, který je zároveň pověřen správou systému odvozu TDO (tuhého domovního odpadu) a vedením zaměstnanců vykonávajících veřejně prospěšné práce. Dalšími členy zastupitelstva jsou Milan Růžička, ing. Jaroslav Bartušek, Hana Mičová, Vít Gargoš a Daniel Brich. Toto zastupitelstvo bylo zvoleno občany obce v komunálních volbách roku 2018. Protože je členů zastupitelstva méně než 15, rada obce v Libenicích vůbec nevzniká a její funkce přebírá starosta obce. Účetní obce Libenice je Romana Panicová.

V obci jsou dva povinné výbory, finanční a kontrolní výbor. Členem finančního výboru jsou ing. Jaroslav Bartušek, který je zároveň předsedou finančního výboru, dále Hana Mičová a Daniel Brich. Finanční výbor má na starosti kontrolu hospodaření s finančními prostředky a majetkem obce. Předsedou kontrolního výboru je Milan Růžička a dalšími členy jsou Vít Gargoš a Milan Růžička st. Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení obecního zastupitelstva a rady obce a dodržování právních předpisů.

4.1.4 Občanská vybavenost

V obci se nenachází škola, pošta, zdravotní středisko ani policie. Chybí zde i prodejna potravin, která tu byla v minulosti provozována.

Doprava do obce je možná pravidelnou autobusovou linkou, která jezdí z Kolína přes Libenice do Kutné Hory a zpět.

V Libenicích lze každý pátek od 16:30 do 19:30 navštívit obecní knihovnu, kde je k dispozici velké množství knih pro dospělé i malé čtenáře. Roční poplatek je pouze 10 Kč.

Díky novým nájemcům hospody Severky, která se v obci nachází, se koná spousta kulturních akcí. Ve spolupráci s obecním úřadem se na dětském hřišti koná například loučení s prázdninami, které většinou připadá na jeden z posledních dnů v srpnu, nebo například dětský den konající se v červnu. Dále pro děti nechybí ani mikulášská nadílka, pálení čarodějnic nebo karneval.

V roce 2011 byl založen Okrašlovací spolek Libenice, který kromě zvelebování obce (oprava kapličky, sbírání odpadků, rekonstrukce Farské zahrady) pořádal vánoční koncerty v Libenickém evangelickém kostele, vybíral na Tříkrálovou sbírku nebo otevíral tvrz pro veřejnost, bohužel po roce 2016 přestal spolek působit a tím pádem zanikla spousta skvělých aktivit pro děti a mládež, které měly za cíl děti přivést ke společně trávenému času při sportu a zajímavých tvůrčích činnostech.

4.1.5 Obyvatelstvo

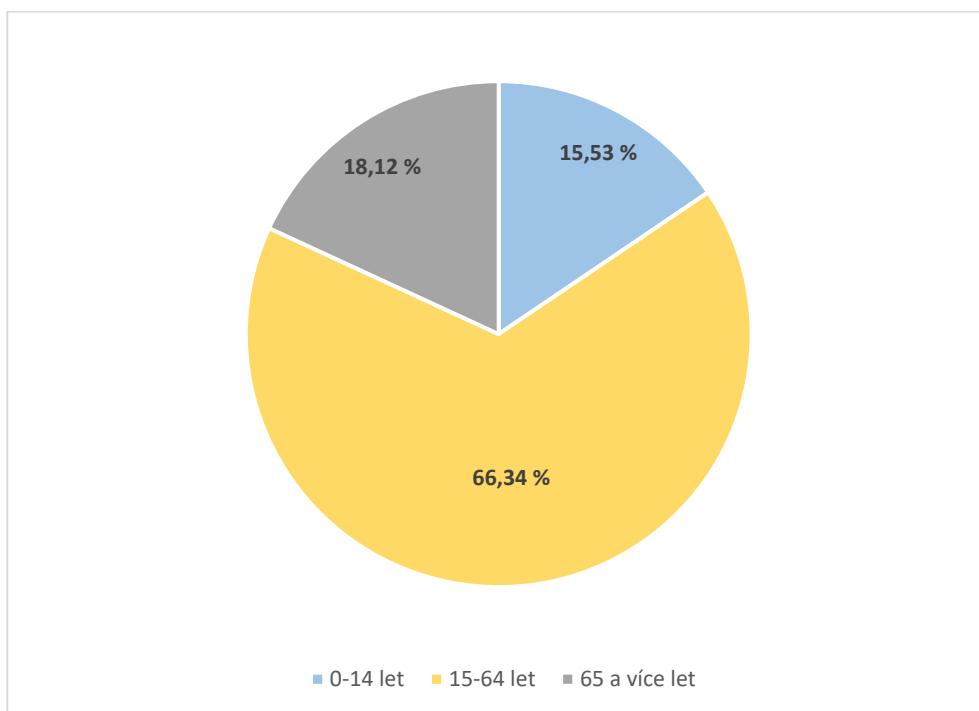
Ke dni 31.12.2019 byl v obci Libenice celkový počet obyvatel 309. Z toho bylo 152 žen a 157 mužů. Strukturu obyvatel podle věku lze vidět v tabulce č. 2.

Tabulka 2 Struktura obyvatel podle věku ke dni 31.12.2019

	počet	v %
Počet obyvatel celkem	309	100
Z toho:		
0-14 let	48	15,53
15-64 let	205	66,34
65 a více let	56	18,12

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

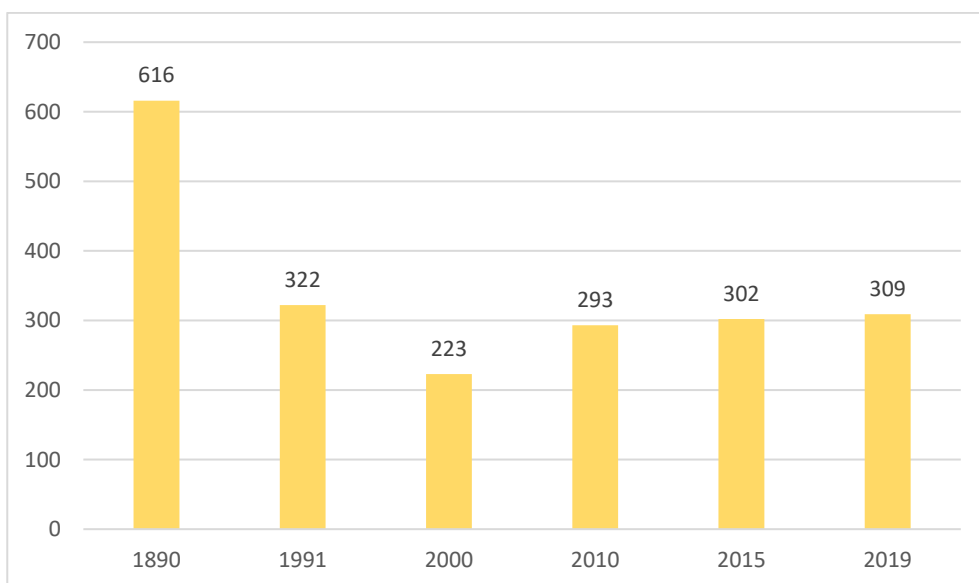
Graf 1 Věková struktura obyvatel obce Libenice ke dni 31.12.2019

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Graf 1 ukazuje procentní zastoupení věkových skupin z celkového počtu obyvatel v obci Libenice. Nejpočetnější je skupina obyvatel, pohybující se ve věkovém rozmezí 15 až 64 let (žluté pole grafu). Tato skupina zastupuje 66,34 % z celkového počtu obyvatel.

Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v období 1890-2019

Zdroj: Český statistický úřad; Tůma, 1915, s. 260, vlastní zpracování

Z Grafu 2 lze jasně vidět rapidní pokles počtu obyvatel v obci Libenice od roku 1890. Obec Libenice byla v minulosti významná z důvodu těžby stříbra v nedaleké Kutné Hoře. V posledních letech se počet obyvatel ustálil kolem tří set.

4.2 Hospodaření obce Libenice v letech 2014-2019

Nejprve si rozebereme celkové hospodaření obce Libenice v období od roku 2014 do roku 2019. Data byla čerpána z webové stránky Monitor státní pokladny a ze závěrečných účtů obce Libenice, které jsou dostupné v elektronické podobě na oficiálních webových stránkách obce.

V obci Libenice se hospodaří podle rozpočtu, který byl předem schválen zastupitelstvem. Rozdíl mezi schváleným rozpočtem a skutečným plněním může být velký. Děje se tak většinou kvůli dotacím, které obec v průběhu roku může i nemusí získat. Saldo schváleného rozpočtu nám ukazuje to, jak se obec zajímá o vyrovnaný rozpočet a tím pádem i o finanční situaci obce v budoucích letech.

4.2.1 Analýza rozpočtu

Pro lepší přehlednost jsou v tabulkách uváděny hodnoty, které jsou očištěny o finanční operace mezi vlastními účty obce.

Tabulka 3 Schválené rozpočty v letech 2014-2019 (v Kč)

	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Schválené příjmy	2 998 310	3 495 705	3 651 240	4 063 120	4 743 238	5 127 420
Schválené výdaje	4 990 191	3 741 438	3 920 443	5 353 945	5 886 070	9 315 068
Saldo	-1 991 881	-245 733	-269 203	-1 290 825	-1 142 832	-4 187 648

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V tabulce 3 lze vidět schválené rozpočty v období od roku 2014 do roku 2019. Ve všech letech byl schválen schodkový rozpočet, kdy výdaje převyšovaly příjmy.

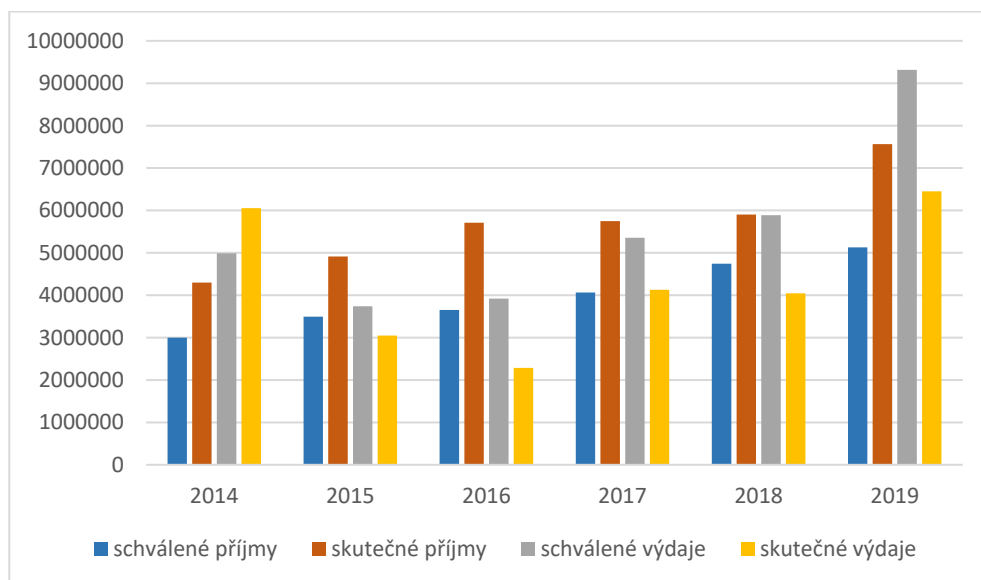
Tabulka 4 Skutečné plnění rozpočtů v letech 2014-2019 (v Kč)

	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skutečné příjmy	4 299 526	4 913 335	5 709 666	5 746 217	5 904 608	7 564 080
Skutečné výdaje	6 054 299	3 048 116	2 287 188	4 127 570	4 046 528	6 450 082
Saldo	-1 754 773	1 865 220	3 422 478	1 618 647	1 858 081	1 113 998

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V tabulce 4 jsou uvedeny skutečné příjmy a výdaje v jednotlivých letech. Jedině v roce 2014 dosahovalo saldo záporné hodnoty, jak se předpokládalo už při schvalování rozpočtu. Schodkový rozpočet z roku 2014 byl uhrazen uspořenémi prostředky z let minulých. Při porovnání obou tabulek lze vidět, že v ostatních letech byly skutečné rozpočty přebytkové, i když se schvalovaly schodkové. To znamená, že skutečné příjmy byly vyšší než schválené a konečné výdaje nižší, než se předpokládalo. Pro budoucí finanční situaci obce je skutečnost nulového zadlužení velmi pozitivní.

Graf 3 Porovnání schválených a skutečných příjmů a výdajů (v Kč)

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Graf 3 názorně porovnává schválené a skutečné příjmy a výdaje v průběhu zkoumaného období. Jak jsem již uvedla, vždy byly skutečné příjmy vyšší než schválené. Skutečné výdaje byly nižší, než se předpokládalo ve všech letech kromě roku 2014, kdy bylo saldo v záporné hodnotě.

V průměru byly skutečné příjmy o 42,29 % vyšší než schválené. Největší rozdíl (56,38 %) byl v roce 2016, kdy byly skutečné příjmy 5 709 666 Kč a schválené 3 651 240 Kč. U výdajů byly v roce 2014 skutečné výdaje o 21,32 % vyšší než schválené. V tomto roce probíhala oprava střechy knihovny, tvrže a jiných obecních budov, zpevnění a úprava komunikací a byly navýšeny mzdy zaměstnanců obce. Ve zbylých letech byly skutečné výdaje průměrně o 29,02 % nižší než schválené.

4.2.2 Vertikální analýza příjmů

V této kapitole si dopodrobna rozebereme příjmy z pohledu vertikální analýzy za šestileté sledované období. Informace o příjmech budou čerpány z webové stránky Monitor státní pokladny a ze závěrečných účtů obce Libenice, které jsou dostupné v elektronické podobě na internetové stránce obce.

Příjmy si rozdělíme do čtyř hlavních skupin:

- daňové,
- nedaňové,
- kapitálové,
- přijaté transfery.

Tabulka 5 Struktura příjmů v obci v letech 2014-2019 (v Kč)

Příjmy	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	3 343 193	3 576 943	4 129 605	4 595 773	4 831 193	5 215 205
Nedaňové	472 438	674 121	569 874	429 739	606 973	414 250
Kapitálové	1 060	10 050	809 473	41 018	79 862	423 205
Přijaté transfery	482 835	652 222	200 714	679 686	386 580	1 511 419
Celkové	4 299 526	4 913 335	5 709 666	5 746 217	5 904 608	7 564 080

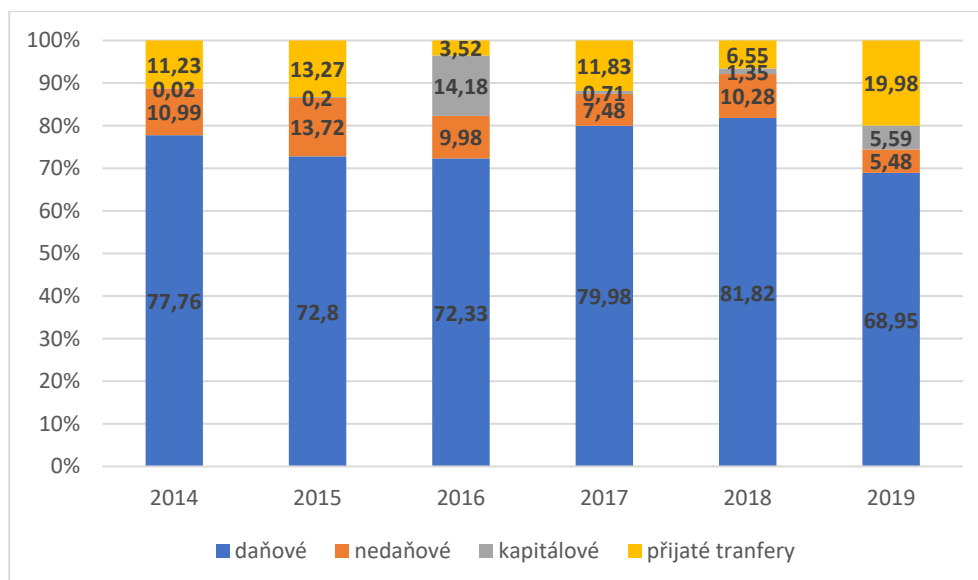
Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Hodnoty v tabulce jsou pro lepší přehlednost očištěny od finančních operací mezi vlastními účty obce.

V tabulce 5 máme zobrazeny veškeré příjmy za daná období. Nejvyšší příjmy měla obec v roce 2019, kdy hospodařila s příjmy v hodnotě 7 564 080 Kč, nejnižší pak v roce 2014, kdy příjmy dosahovaly hodnoty 4 299 526 Kč. Jak můžeme vidět, v každém roce zabíraly daňové příjmy největší podíl z celkových příjmů.

V následujícím grafu si zobrazíme procentuální podíly jednotlivých skupin na celkových příjmech.

Graf 4 Struktura příjmů v obci v letech 2014-2019 (v %)

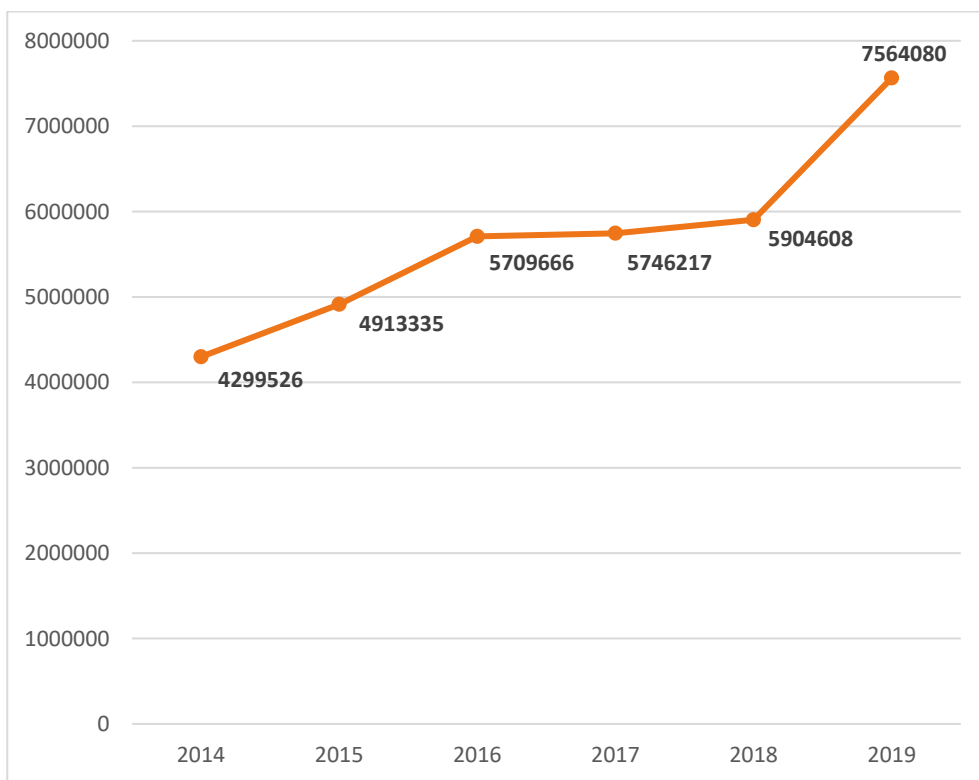

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V grafu 4 máme vyobrazeny procentuální hodnoty každé skupiny z celkových příjmů. Modrou barvu mají daňové příjmy, kterých je nejvíce. Průměrně zastupují 75,61 % celkových příjmů. Oranžovou barvu mají nedaňové příjmy, které dosahují průměrné hodnoty 9,66 %. Šedivou barvu mají kapitálové příjmy, kterých je procentuálně nejméně, v průměru 3,68 % celkových příjmů. Přijaté transfery mají žlutou barvu a průměrně zastupují 11,06 % celkových příjmů. Největší hodnota transferů byla v roce 2019, kdy byly příjmy z přijatých transferů 1 511 419 Kč (19,98 % z celkových příjmů).

Graf 5 Vývoj celkových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč)

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Jak můžeme vidět ve spojnicovém grafu 5, vývoj příjmů v letech 2014-2019 má rostoucí tendenci. To znamená, že obec hospodaří se svým majetkem velmi dobře. Pokud budou příjmy stále růst a převyšovat výdaje, obec by měla dál zůstat nezádlužená a přebytky financí by mohla využít na budoucí investování.

Daňové příjmy v letech 2014-2019

Z předešlého grafu 4 je jasné, že tato skupina zastupuje největší část celkových příjmů, proto je zde podrobněji rozebrána jejich struktura.

Daňové příjmy zastupují v průměru 75,61 % celkových příjmů. Nejvyšší daňové příjmy, se kterými obec hospodařila, byly v roce 2019 v hodnotě 5 215 205 Kč.

V následující tabulce jsou přehledně uvedeny hodnoty jednotlivých druhů daňových příjmů.

Tabulka 6 Struktura daňových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč)

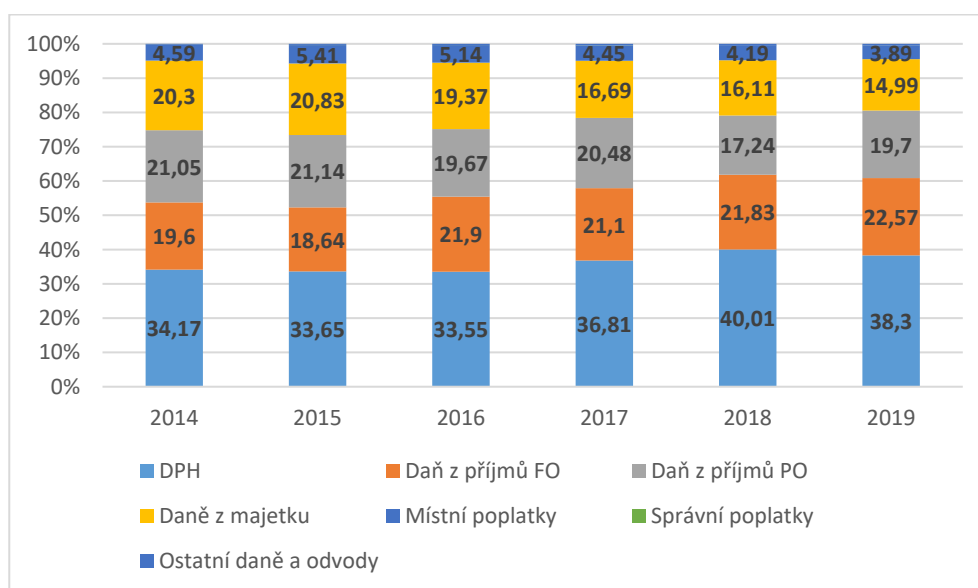
Daňové příjmy	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DPH	1 142 261	1 203 555	1 385 532	1 691 925	1 933 034	1 997 344
Daně z příjmů FO	655 254	666 647	904 501	969 524	1 054 600	1 177 030
Daně z příjmů PO	703 627	756 200	812 401	941 266	833 106	1 027 351
Daně z majetku	678 569	745 039	799 990	767 166	778 540	781 554
Místní poplatky	153 361	193 572	212 072	204 440	202 540	202 918
Správní poplatky	750	900	900	350	1 100	550
Ostatní daně a odvody	9 371	11 029	14 209	21 102	28 273	28 458
Celkové daňové příjmy	3 343 193	3 576 943	4 129 605	4 595 773	4 831 193	5 215 205

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Hodnoty celkových daňových příjmů v tabulce jsou zaokrouhleny na celá čísla, proto by se mohly lišit maximálně o jednu korunu českou.

Podrobná struktura daňových příjmů v období 2014-2019 je zobrazena v tabulce 6. Jak můžeme vidět, v roce 2019 dosahovaly daňové příjmy nejvyšší hodnoty, bylo tomu tak hlavně díky zvýšení daně z příjmů právnických osob (PO). Během let se postupně daňové příjmy zvyšovaly a díky tomu měla obec více prostředků k financování výdajů.

Graf 6 Struktura daňových příjmů v letech 2014-2019 (v %)

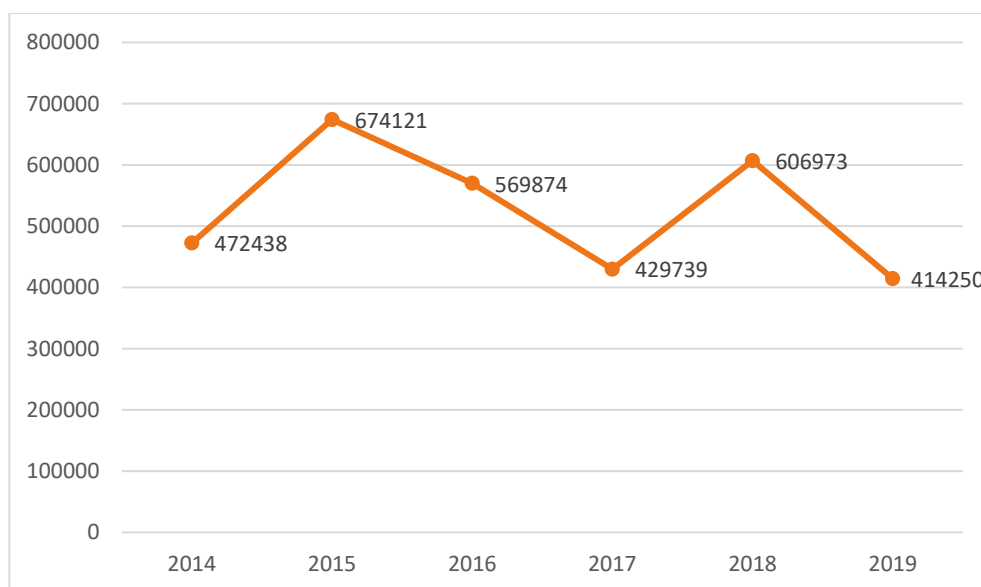
Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Při pohledu na procentuální strukturu daňových příjmů je patrné, že se podíly složek v průběhu let příliš nemění. Nejmenší procentuální část daňových příjmů tvoří správní poplatky a ostatní daně a odvody, proto je v grafu 6 skoro nejde zahlédnout. Správní poplatky se většinou pohybují pod částkou 1000 Kč (0,01-0,03 % daňových příjmů). Hodnota ostatních daní a odvodů se každý rok zvyšuje. Při porovnání roku 2014 (9 371 Kč) a 2019 (28 458 Kč) je hodnota o 203,68 % vyšší. Do ostatních daní a odvodů jsou zařazeny daně z hazardních her, odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a zrušený odvod z loterií a podobných her kromě z výherních hracích přístrojů. Třetí nejmenší skupinu tvoří místní poplatky, kterými jsou v Libenicích poplatky za psa (50/100/150/250 Kč/pes) a provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (750 Kč/osoba). Daň z majetku (daň z nemovitých věcí) každoročně, vyjma roku 2015, procentuálně klesá. Daň z příjmů právnických osob (PO) zaujímá průměrně 19,88 % daňových příjmů. Druhou největší skupinou v daňových příjmech je daň z příjmů fyzických osob (FO), příjem z ní se každý rok zvyšuje. Při porovnání roku 2014 (655 254 Kč) s rokem 2019 (1 177 030 Kč) je částka o 79,63 % vyšší. Největší skupinou v daňových příjmech je DPH (Daň z přidané hodnoty). U DPH lze také vidět v tabulce 6 rostoucí charakter příjmů. Porovnáme-li rok 2014 (1 142 261 Kč) s rokem 2019 (1 997 344 Kč), příjmy z DPH se zvýšily o 74,86 %. V průměru tvoří daň z přidané hodnoty 36,1 % z celkových daňových příjmů.

Nedaňové příjmy v letech 2014-2019

Další skupinou příjmů jsou příjmy nedaňové. Do nedaňových příjmů řadíme příjmy z pronájmu majetku (pozemků nebo ostatních nemovitých věcí a jejich částí – v obci Libenice je to např. pronájem hospody nebo hasičárny), příjmy z vlastní činnosti (poskytování služeb a výrobků, prodej zboží nebo ostatní příjmy z vlastní činnosti), výnosy z finančního majetku (příjmy z úroků) a ostatní nedaňové příjmy (přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady, přijaté neinvestiční dary nebo přijaté pojistné náhrady). Nedaňové příjmy se za sledované období průměrně podílí na 9,66 % celkových příjmů v rozpočtu. Jejich průměrná hodnota se pohybuje kolem 527 899 Kč. Pro lepší představu jsou hodnoty nedaňových příjmů za sledované období zobrazeny ve spojnicovém grafu 7.

Graf 7 Vývoj nedaňových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč)

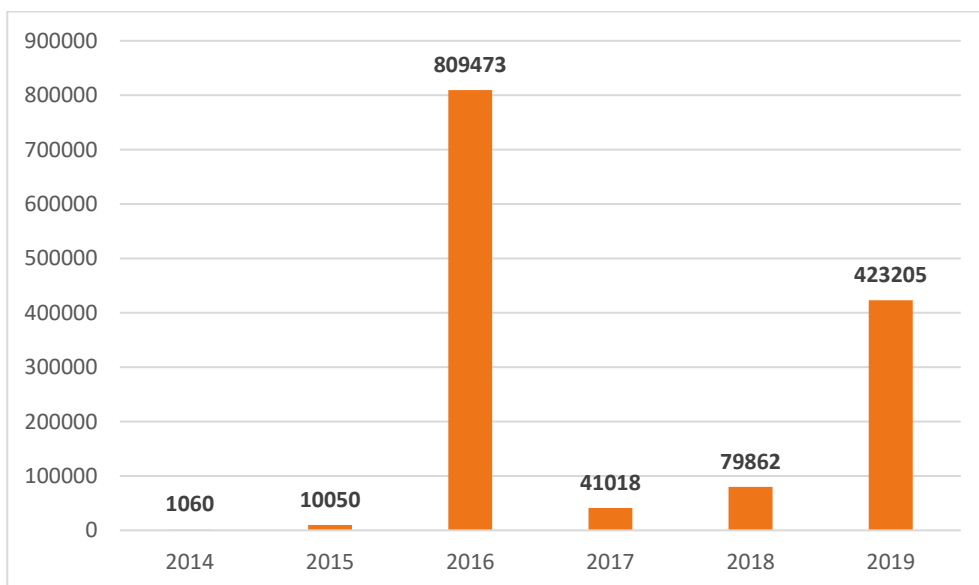

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Kapitálové příjmy v letech 2014-2019

Kapitálové příjmy jsou spíše jednorázového charakteru, každoročně se neopakují. V rozpočtových příjmech představují ve většině případech nejmenší skupinu.

Graf 8 Kapitálové příjmy v letech 2014-2019 (v Kč)

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V grafu 8 je zřetelně vidět, v kterých letech měl obecní úřad v rozpočtu k dispozici vysoké kapitálové příjmy. V roce 2016 se jednalo o příjem z prodeje pozemků v hodnotě 809 473 Kč. V roce 2019 se skládaly kapitálové příjmy z prodeje akcií v hodnotě 265 703 Kč a z prodeje pozemků v hodnotě 157 502 Kč.

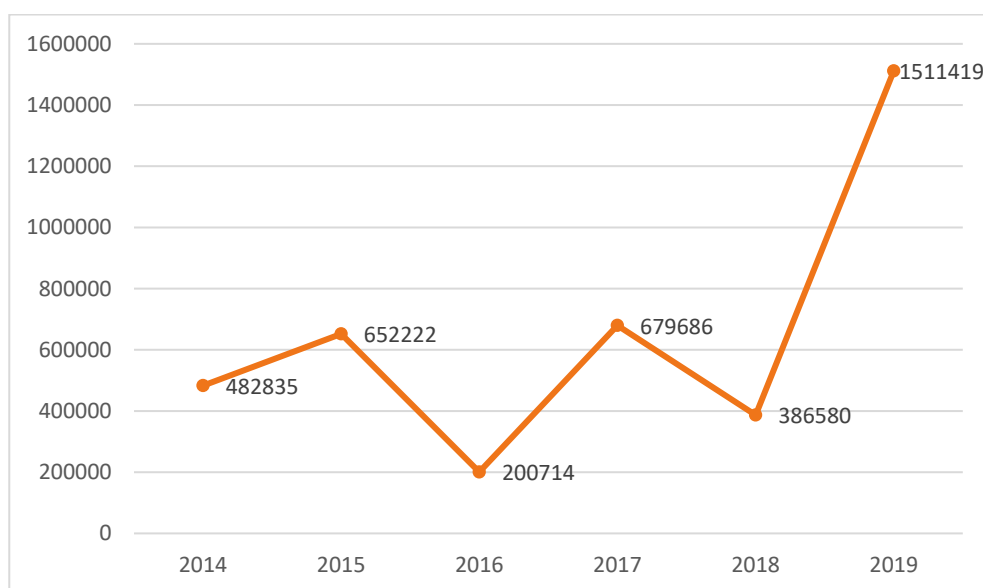
Přijaté transfery v letech 2014-2019

Obec Libenice projevuje velký zájem o úsporu financí pomocí žádostí o dotace. V roce 2014 obec podala žádost o dotaci v programu ČEZ – oranžové hřiště, bohužel žádosti nebylo vyhověno. V roce 2015 žádala o dotaci z programu Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) na stavbu dětského hřiště, kdy 70 % hradilo Ministerstvo pro místní rozvoj a 30 % obec. Žádosti bylo vyhověno, obec obdržela 238 000 Kč od MMR a ze svých prostředků doplatila 71 620 Kč do celkové částky nutné na výstavbu dětského hřiště. V roce 2016 podala obec žádost na dotaci od MMR na opravu místních komunikací. Žádosti bylo opět vyhověno a obec získala 389 306 Kč od MMR, což činilo 50 % z ceny opravy, zbylých 50 % musela obec doplatit sama. V roce 2017 žádala o další dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj. Dotace se týkala dokončení multifunkčního hřiště. Obec Libenice by díky této dotaci obdržela 276 825 Kč od MMR na dokončení a sama by doplatila částku 118 679 Kč. Bohužel kvůli tomu, že žádná firma neměla zájem o provedení práce týkající se hřiště, dotace se nečerpalá. Bylo tomu tak zřejmě kvůli špatně zpracovanému projektu, náklady na nějž byly podhodnoceny. V roce 2018 byla podána žádost o dotaci na obnovu místní komunikace. MMR povolilo dotaci na obnovu místní

komunikace ve výši 1 675 660 Kč při celkové ceně obnovy 2 393 800 Kč. Konečná cena obnovy ale byla nižší, celkem 2 117 398 Kč, proto se čerpalo z dotace jen 1 335 487 Kč a obec doplatila 718 911 Kč. V roce 2018 bylo také v řešení budoucí využití vyschlého rybníku nacházejícího se na návsi obce. Rybník byl zaměřen a čeká se na vhodný dotační program, o který by mohla obec požádat. V roce 2019 obec požádala o dotaci na workoutové hřiště. Na toto hřiště v roce 2020 obdržela od Ministerstva pro místní rozvoj 229 558 Kč. Každoročně také obec získává od úřadu práce (Kolín, Kutná Hora) finanční příspěvky na mzdové náklady, které jsou vynaloženy na vytvoření pracovních míst na veřejně prospěšné práce, například práce při sezónní údržbě obce (údržba zeleně, sekání trávy, úklid komunikací apod.).

Pro lepší přehlednost jsou v grafu 9 uváděny hodnoty, které jsou očištěny o finanční operace mezi vlastními účty obce. V závěrečných účtech obce se do celkových přijatých transferů řadí i finanční operace mezi vlastními účty.

Graf 9 Vývoj přijatých transferů v letech 2014-2019 (v Kč)

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V grafu 9 lze vidět obrovský nárůst přijatých transferů v roce 2019. V tomto roce se přijaté transfery skládaly z neinvestičních přijatých transferů z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu (14 732 Kč), z neinvestičních přijatých transferů ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu (56 200 Kč) a z největší skupiny ostatních neinvestičních přijatých transferů ze státního rozpočtu (1 440 487 Kč).

4.2.3 Vertikální analýza výdajů

Neodmyslitelnou součástí rozpočtu jsou výdaje. Jsou to výdaje takové, které předpokládáme, a takové, které můžou přijít nečekaně. Výdaje dělíme na dvě skupiny, běžné a kapitálové.

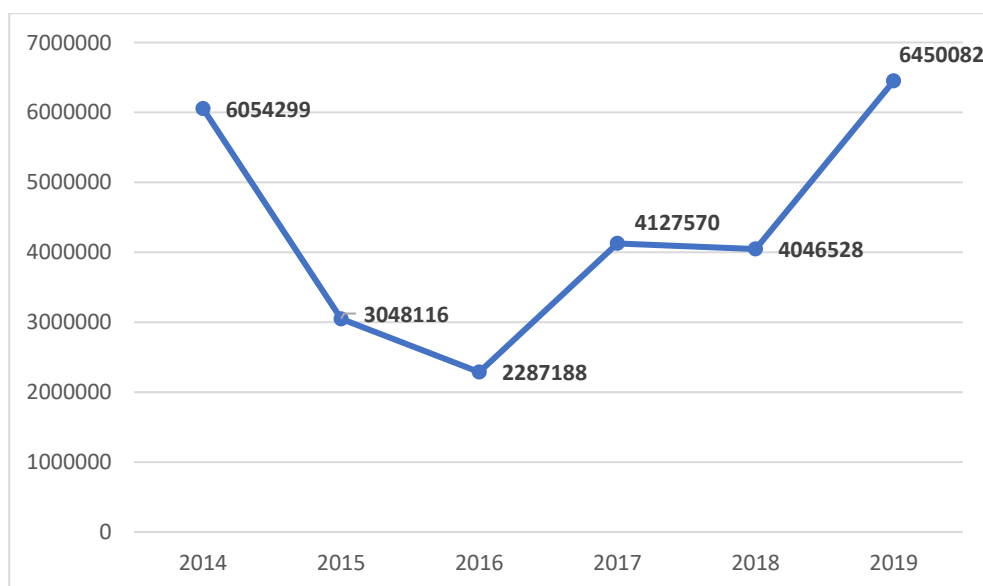
Tabulka 7 Struktura výdajů v obci v letech 2014-2019 (v Kč)

Výdaje	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Běžné	3 466 358	2 670 642	2 285 188	3 880 157	3 772 869	5 966 468
Kapitálové	2 587 941	377 474	2 000	247 413	273 659	483 614
Celkové	6 054 299	3 048 116	2 287 188	4 127 570	4 046 528	6 450 082

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Pro lepší přehlednost byly tabulka 7 a grafy 10,11 očištěny o finanční operace, které probíhají mezi vlastními účty obce.

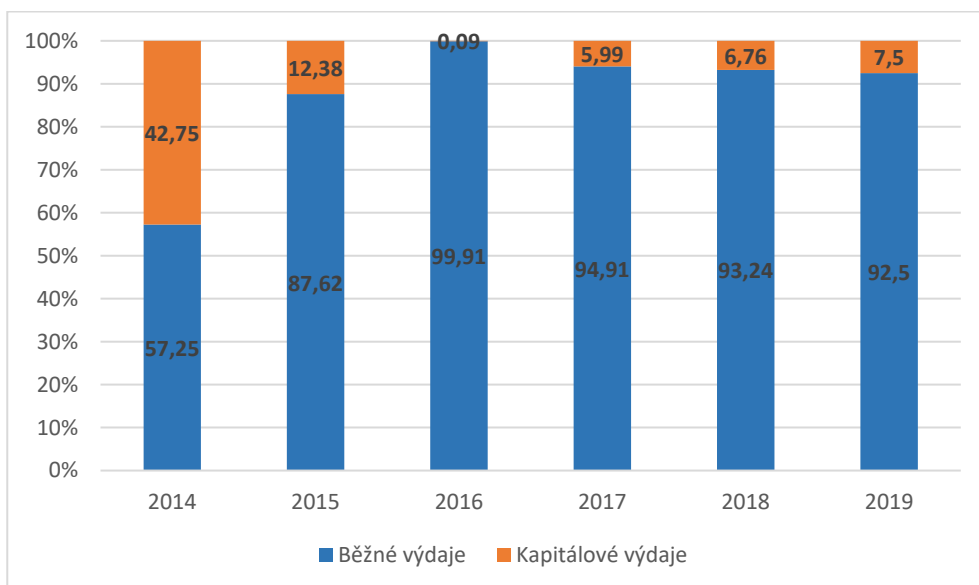
Graf 10 Vývoj celkových výdajů v letech 2014-2019 (v Kč)

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Graf 10 znázorňuje vývoj celkových výdajů ve sledovaném období. Nejvyšší výdaje byly v roce 2014 (6 054 299 Kč), kdy se obec dostala do schodkového rozpočtu, a v roce 2019 (6 450 082 Kč). Výdaje se týkaly většinou oprav budov, střech či zdí ve vlastnictví obce, které byly v havarijním stavu, nebo komunikací (opravy nebo přidání zpomalovacích prahů).

Graf 11 Struktura celkových výdajů v letech 2014-2019 (v %)

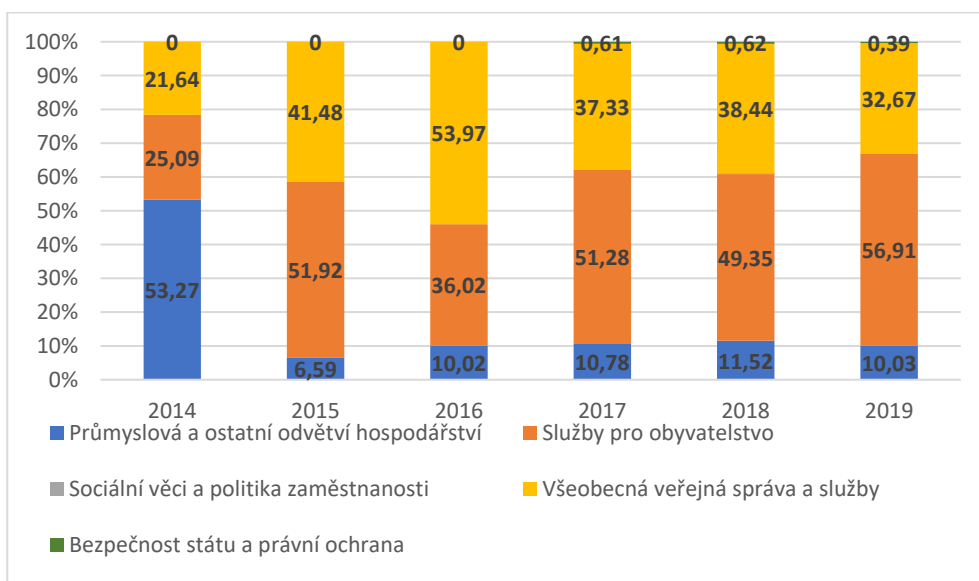

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Z grafu 11 je jednoznačně vidět, že běžné výdaje tvořily většinu celkových výdajů. Výjimkou byl rok 2014, kdy se běžné a kapitálové výdaje podílely na celkových výdajích jen s malým procentním rozdílem.

V roce 2014 tvořily kapitálové výdaje hlavně výdaje na obnovu místních komunikací. V roce 2016 je vidět, že obec financovala z 99,91 % běžné výdaje, kapitálové výdaje činily jen 2 000 Kč (0,09 %).

Graf 12 Struktura výdajů podle odvětví v letech 2014-2019 (v %)

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

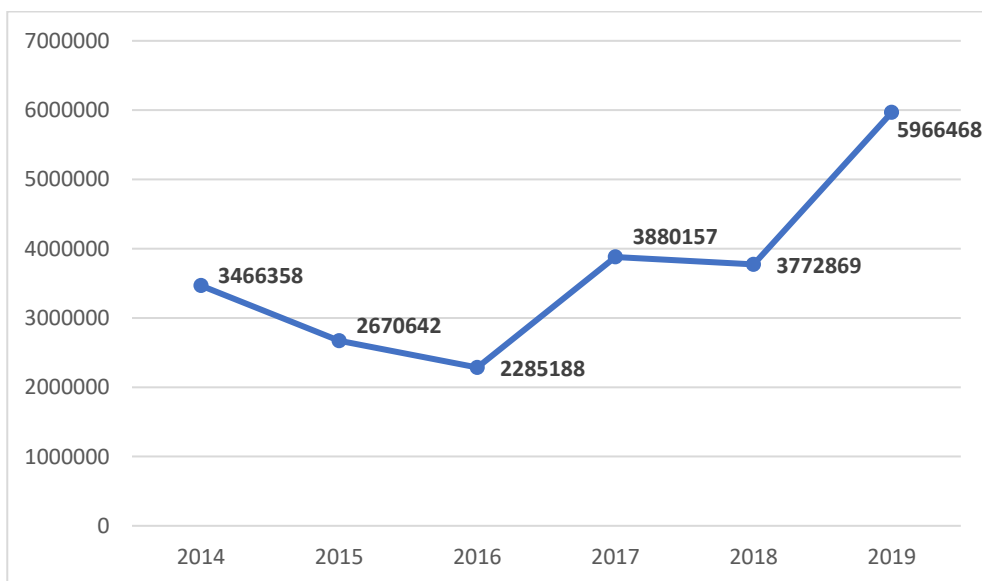

V grafu 12 je vyobrazena procentuální struktura výdajů podle odvětví. V odvětví Sociální věci a politika zaměstnanosti bylo minimum výdajů, proto tohle odvětví není v grafu patrné. Jedno z největších procentuálních zastoupení výdajů tvoří odvětví Služby pro obyvatelstvo, které zahrnuje výdaje na kulturu, církve a sdělovací prostředky, na sport a zájmovou činnost, na bydlení, komunální služby a územní rozvoj, na vzdělávání a školské služby, na zdravotnictví a na ochranu životního prostředí. Nejvíce finančních prostředků se vynakládá na ochranu životního prostředí (nakládání s odpady, ochrana přírody a krajiny) a na bydlení, komunální služby a územní rozvoj (rozvoj bydlení a bytové hospodářství, veřejné osvětlení, pohřebnictví, územní rozvoj a jiné). Dalším velkým odvětvím, kam směřuje velká část peněz, je Všeobecná veřejná správa a služby. Do tohoto odvětví lze zařadit výdaje na provoz zastupitelstva obce, volby do Evropského parlamentu, činnost místní správy, patří sem i obecné příjmy a výdaje z finančních operací a ostatní finanční operace. Na činnost místní správy se v letech 2014-2016 průměrně vynaložilo 771 123 Kč, v letech 2017-2019 už to bylo mnohem více, v průměru 1 122 221 Kč. Dalším odvětvím, které v celkových výdajích zabírá kolem 10 %, je odvětví Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Výjimkou byl rok 2014, kdy toto odvětví tvořilo 53,27 % celkových výdajů. Důvodem byla značná investice do obnovy místní komunikace ve výši 2 931 148 Kč. Poslední tři roky směřovaly minimální výdaje i na odvětví Bezpečnost státu a právní ochrana, kam se řadí civilní připravenost na krizové stavy, požární ochrana a záchranný systém. Od roku 2017 bylo na požární ochranu každý rok vynaloženo 25 000 Kč.

Běžné výdaje v letech 2014-2019

Běžné výdaje jsou takové výdaje, které se každoročně opakují, každý rok je očekáváme v přibližně stejné výši jako v minulých letech. Používají se především na každodenní provoz obce. Z grafu 11, kde vidíme celkovou strukturu výdajů, je zřetelné, že běžné výdaje, s výjimkou roku 2014, tvoří většinu celkových výdajů. V grafu 13 je zobrazen vývoj běžných výdajů ve sledovaném období.

Graf 13 Vývoj běžných výdajů v letech 2014-2019 (v Kč)

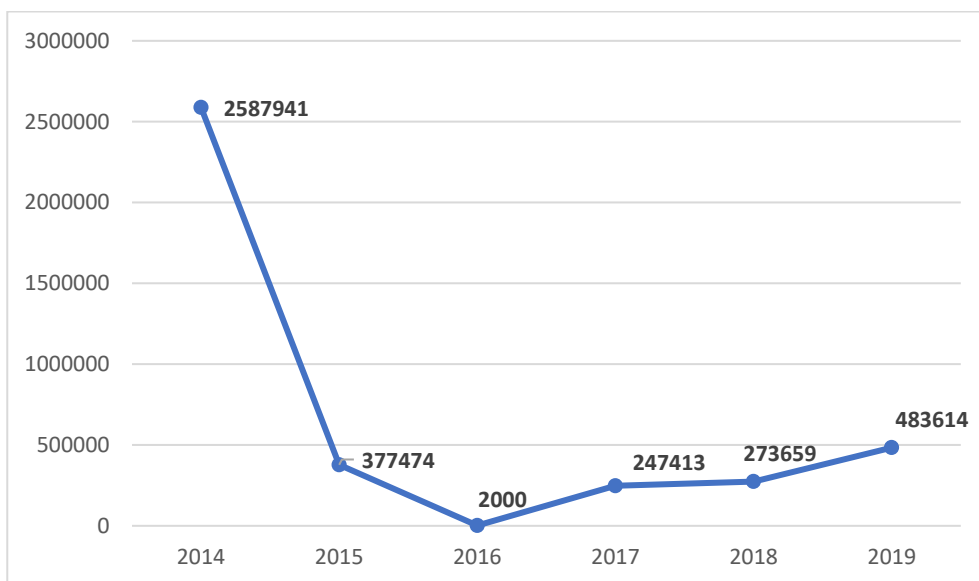
Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Z grafu 13 lze vyčíst, že do roku 2016 měly běžné výdaje klesající charakter. V letech 2017 a 2018 se držely v rozmezí 3,7-3,9 mil. Až v roce 2019 zaznamenaly obrovský nárůst. Hlavní složkou běžných výdajů v tomto roce byly opravy a udržování za 2 673 873 Kč, které tvořily 44,82 % celkových běžných výdajů. Další velké částky byly použity v oblasti platů (1 462 433 Kč = 24,51 %) a při nákupu služeb (1 066 245 Kč = 17,87 %), zbývající procenta tvořily zbylé běžné výdaje. V ostatních letech mají výše zmíněné složky také největší podíl na celkových běžných výdajích.

Kapitálové výdaje v letech 2014-2019

Kapitálové výdaje jsou spíše jednorázového charakteru a financují dlouhodobé investiční potřeby. V celkových výdajích tvoří minimální složku (viz graf 11). Výjimkou byl rok 2014, kdy kapitálové výdaje tvořily 42,75 % celkových výdajů. Částka 2 587 941 Kč sloužila k pořízení dlouhodobého hmotného majetku. V grafu 14 můžeme vidět, že od roku 2014 se kapitálové výdaje drží pod hranicí 500 000 Kč.

Graf 14 Vývoj kapitálových výdajů v letech 2014-2019 (v Kč)

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

4.2.4 Horizontální analýza příjmů a výdajů

Pomocí horizontální analýzy lze zjistit vývoj dílčích položek v čase. Řetězový index porovnává současné a minulé období. Bazický index porovnává současné období s výchozím. Pro výpočty řetězového a bazického indexu jsou použity vzorce č. 1 a 2 z metodické části bakalářské práce.

Řetězový index porovnává po sobě následující hodnoty, kdy je vždy dané období porovnáváno s obdobím předchozím. V tabulce 8 můžeme vidět procentuální nárůst nebo pokles objemu jednotlivých složek ve vztahu k období minulému. Procenta jsou v tabulce zaokrouhlena na celá čísla.

Tabulka 8 Řetězový index příjmů a výdajů v letech 2014-2019 (v %)

Řetězový index	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy						
Daňové	x	107	115	111	105	108
Nedaňové	x	143	85	75	141	68
Kapitálové	x	948	8054	5	195	530
Přijaté transfery	x	135	31	339	57	391
<i>Příjmy celkem</i>	x	114	116	101	103	128
Výdaje						
Běžné	x	77	86	170	97	158
Kapitálové	x	15	1	12371	111	177
<i>Výdaje celkem</i>	x	50	75	180	98	159

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Z tabulky 8 je vidět to, že jsou hodnoty u daňových příjmů nad 100 %, tedy každý rok jsou daňové příjmy o několik procent vyšší než předchozí rok (max. o 15 %). Vývoj nedaňových příjmů je nestálý, někdy příjmy meziročně vzrostly (2015, 2018), někdy klesly (2016, 2017, 2019). U kapitálových příjmů můžeme vidět velké rozdíly v určitých letech. Zajímavý je rok 2015 a 2016, V roce 2015 kapitálové příjmy meziročně vzrostly o 848 % (z 1 060 Kč na 10 050 Kč). V roce 2016 v porovnání s rokem 2015 byly příjmy o 7954 % vyšší. V roce 2015 měly kapitálové příjmy hodnotu 10 050 Kč a v roce 2016 hodnotu 809 473 Kč (příjem z prodeje pozemků). Vysoký nárůst o 430 % byl také v roce 2019 (příjem z prodeje akcií a pozemků). Významné rozdíly v přijatých transferech byly mezi roky 2016 a 2017 (nárůst na 339 %) a mezi roky 2018 a 2019 (nárůst na 391 %). Vysoké procentuální nárůsty vznikly díky získaným dotacím na opravy územních komunikací. Z tabulky je také patrné, že celkové příjmy byly každý rok vyšší než v roce předchozím. Minimální nárůst 1 % mezi roky 2016 a 2017 je kvůli tomu, že byl rozdíl mezi celkovými částky pouhých 36 551 Kč.

Při porovnání výdajů vidíme, že v letech 2015 a 2016 došlo u všech druhů výdajů k meziročnímu poklesu ve vztahu k roku předešlému (hodnoty menší než 100 %). V letech 2017 a 2019 se všechny výdaje navýšily. Obrovský procentuální nárůst proběhl u kapitálových výdajů mezi rokem 2016 a 2017 (na 12371 %). Není to kvůli tomu, že by byly v roce 2017 tak vysoké kapitálové výdaje, ale kvůli tomu, že v roce 2016 byly kapitálové výdaje pouze v hodnotě 2 000 Kč. Proto je mezi rokem 2015 a 2016 procentuální pokles o skoro 100 %. Hodnota 2 000 Kč je pouhým necelým procentem hodnoty předchozího roku.

Bazický index nám porovnává aktuální rok s rokem základním. V tomto případě vycházíme ze základního roku 2014, se kterým budeme porovnávat roky ostatní. V tabulce 9 můžeme vidět procentuální nárůst nebo pokles objemu jednotlivých složek ve vztahu k období základnímu. Procenta jsou v tabulce zaokrouhlena na celá čísla.

Tabulka 9 Bazický index příjmů a výdajů v letech 2014-2019 (v %)

Bazický index	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy						
Daňové	100	107	124	137	145	156
Nedaňové	100	143	121	91	128	88
Kapitálové	100	948	76365	3870	7534	39925
Přijaté transfery	100	135	42	141	80	313
<i>Příjmy celkem</i>	100	114	133	134	137	176
Výdaje						
Běžné	100	77	66	112	109	172
Kapitálové	100	15	0	10	11	19
<i>Výdaje celkem</i>	100	50	38	68	67	107

Zdroj: závěrečné účty obce Libenice; Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

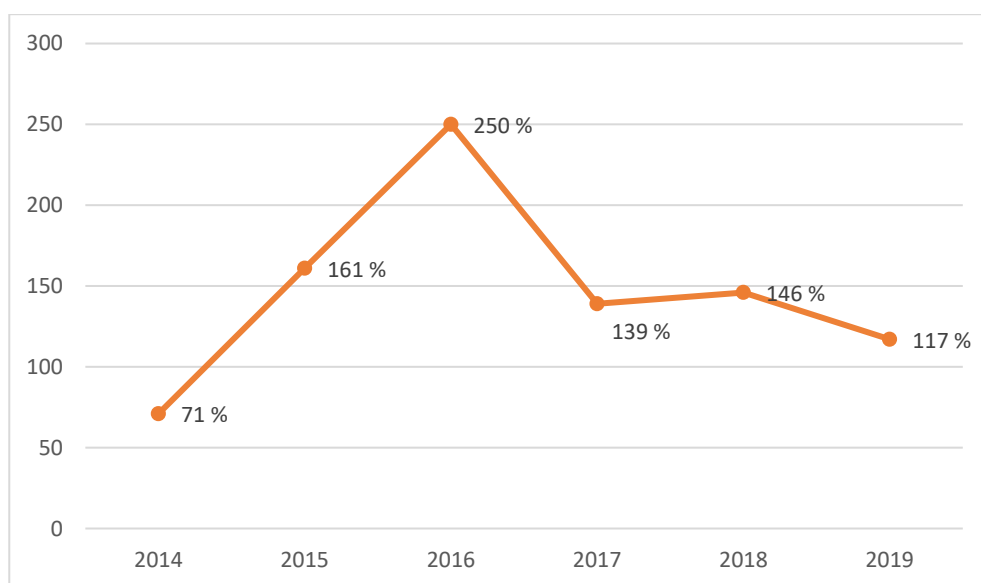
Tabulka 9 nám ukazuje, že daňové příjmy byly každý rok vyšší než v základním roce 2014. Maximální rozdíl je 56 %. U kapitálových příjmů jsou vidět největší procentuální rozdíly oproti základnímu roku. Důvodem je, že v roce 2014 byly kapitálové příjmy v hodnotě 1 060 Kč. V roce 2016 naopak byly kapitálové příjmy v hodnotě 809 473 Kč, což je 76365 % hodnoty, která byla v základním roce. Celkové příjmy jsou v každém roce přes 100 %, to nám ukazuje, že v roce 2014 byly celkové příjmy nejnižší.

V roce 2014 byly kapitálové výdaje nejvyšší za celé sledované období, proto v žádném dalším roce není víc jak 100 %. Pro porovnání, v roce 2014 byly kapitálové výdaje v hodnotě 2 587 941 Kč a v roce 2019, který má nejvyšší procento (19 %), 483 614 Kč. Ostatní částky jsou oproti roku 2014 tak nízké, že víc jak 19 % hodnoty, která byla v roce základním, žádný rok nemá.

4.2.5 Další finanční ukazatelé

Ukazatel autarkie na bázi celkových příjmů a výdajů nám slouží k vyhodnocení, zda jsou příjmy za daný rok dostatečně vysoké, aby pokryly výdaje. Ukazatel je vypočten podle vzorce č. 3, který je uveden v metodice. Procenta v grafu 15 byla zaokrouhlena na celá čísla.

Graf 15 Autarkie na bázi celkových příjmů a výdajů v letech 2014-2019 (v %)

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Aby byla obec soběstačná, měla by být hodnota autarkie minimálně 100 %. Vyšší než 100 % jsou hodnoty od roku 2015. V roce 2014 je autarkie jen na 71 %. V tomto roce byly vysoké kapitálové výdaje z důvodu investování do územních komunikací. Naštěstí další roky už jsou celkové příjmy vyšší než celkové výdaje. Nejvyšší hodnota je v roce 2016 (250 %). Důvodem jsou nízké celkové výdaje (2 287 188 Kč) oproti celkovým příjmům (5 709 666 Kč).

Ukazatele likvidity nám říkají, jak je obec schopna platit své krátkodobé závazky. Rozlišují se tři ukazatele likvidity: běžná, pohotová, okamžitá.

Tabulka 10 Ukazatele likvidity v letech 2014-2019

Likvidita	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Běžná	10,28	14,32	31,39	36,53	39,33	10,10
Pohotová	10,28	14,32	31,39	36,53	39,32	10,10
Okamžitá	9,75	13,65	30,53	35,75	38,16	9,19

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V tabulce 10 jsou ukazatele likvidity vypočítané podle vzorců č. 4; 5 a 6, které jsou vypsané v metodice. Hodnoty byly zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

Čím vyšší hodnota ukazatele, tím menší riziko platební neschopnosti. Běžnou likviditu jsme vypočítali poměrem celkových oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Ideální hodnota běžné likvidity je v rozmezí 1,5 – 2,5, což, jak lze vidět v tabulce 10, v žádném roce nebyla. Pohotová likvidita má ideální hodnotu 1-1,5. Vypočítá se sečtením krátkodobého finančního majetku s krátkodobými pohledávkami a následně se součet vydělí krátkodobými závazky. V žádném roce hodnota pohotovosti likvidity nebyla ideální. Posledním ukazatelem je okamžitá likvidita. Vypočítáme ji dělením krátkodobého finančního majetku s krátkodobými závazky. Ideální hodnota této likvidity se pohybuje od 0,2 do 0,5. Tato ideální hodnota se v tabulce 10 také nenachází.

Nejnižší hodnoty všech ukazatelů byly v letech 2014, 2015 a 2019 v rozmezí 9,19-14,32. V období 2016-2018 byly hodnoty v rozmezí 30,53-39,33. Vysokých hodnot bylo dosaženo nízkými krátkodobými závazky a vysokými oběžnými aktivy (krátkodobým finančním majetkem).

Vysoká oběžná aktiva vznikla z důvodu velkých finančních částek, které jsou uloženy na základním běžném účtu obce Libenice, a které nejsou využity. Proto má obec tak vysokou hodnotu likvidity. Je dobře, že obec zvládá platit své závazky, ale kdyby využila alespoň malou část svých oběžných aktiv k dlouhodobému investování, mohla by tak lépe využít své finance.

Ukazatele zadluženosti vyjadřují, jestli obec využívá k financování aktiv nějaké cizí zdroje. Vzorce č. 7 a 8, které jsou užity pro výpočet zadluženosti, jsou uvedeny v metodice. Jako ukazatele zadluženosti použijeme ukazatel věřitelského rizika a koeficient samofinancování.

Tabulka 11 Ukazatele zadluženosti v letech 2014-2019 (v %)

Zadluženost	Sledovaný rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ukazatel věřitelského rizika	1,21	1,17	0,76	0,73	0,76	3,30
Koeficient samofinancování	98,79	98,83	99,24	99,27	99,24	96,70

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

V tabulce 11 můžeme vidět, že procenta ukazatele věřitelského rizika jsou minimální. Je tomu tak kvůli tomu, že obec využívá minimum cizích zdrojů. Pokud nějaké cizí zdroje využívá, tak jde jen o krátkodobé závazky. Nejvyšší procento věřitelského rizika bylo v roce 2019 (3,3 %). V tomto roce byly cizí zdroje za celé sledované období nejvyšší (1 563 603 Kč). Ve zbylých letech nepřesáhly částku 500 000 Kč.

Koeficient samofinancování nám vyjadřuje, do jaké míry je obec schopna financovat aktiva svými vlastními zdroji. Z vysokých hodnot v tabulce lze konstatovat, že je obec Libenice téměř finančně nezávislá na cizích zdrojích, a tím pádem i velmi stabilní. Ve všech letech sledovaného období dosahuje koeficient samofinancování téměř 100 %.

5 Hospodaření podle starosty obce

V této kapitole jsou citovány odpovědi starosty obce Libenice na otázky, které mu byly položeny. Lubomír Marcin byl zvolen do funkce starosty v roce 2014 a i v dalších volbách v roce 2018. Pan starosta odpovídal na tři otázky týkající se minulého a budoucího hospodaření obce Libenice.

1. Jak byste zhodnotil hospodaření obce Libenice v uplynulých letech?

„Po zvolení starostou v obci Libenice jsem přehodnotil veškeré smlouvy u dodavatelů služeb. Nově byly uzavřeny výhodnější smlouvy o dodávkách elektřiny, plynu a také s telefonním operátorem. S využitím dotačních titulů na investice v obci a využití ostatních zdrojů zisku, jako jsou např. nájemní a pachtovní smlouvy, lze hodnotit hospodaření obce velmi pozitivně.“

2. Využívá obec možnost dotací a jaká je úspěšnost podaných žádostí o dotaci?

„Obec využívá dotací u každé větší investice, jako jsou opravy komunikací nebo výstavby dětského a workoutového hřiště. Nyní máme podanou žádost o dotaci na opravu střechy na budově Obecního úřadu s vestavbou na setkávání občanů s možností využití na cvičení. Dosud jsme měli 100% úspěšnost.“

3. Máte v plánu v budoucích letech realizovat nějaké velké investice, které by mohly významně ovlivnit hospodaření obce?

„Za současného dění v republice jsme se s zastupiteli dohodli, že v roce 2021 se nebudou plánovat a uskutečňovat žádné velké projekty. Odsouhlaseno bude pouze dle skladby rozpočtu - Dotační titul na Domácí čističky odpadních vod z rozpočtu obce a projekt na chodníky z dotačních titulů Středočeského kraje nebo Ministerstva pro místní rozvoj.“

6 Závěr a návrhy na zlepšení

Cílem bakalářské práce bylo posouzení hospodaření obce Libenice, vývoj příjmů a výdajů v letech 2014-2019 za pomoci vhodně zvolených analýz a finančních ukazatelů. V teoretické části práce byly popsány pojmy: veřejná správa, obec, rozpočet obce a jeho příjmy a výdaje. Zdrojem informací byla odborná literatura, právní předpisy, internet a závěrečné účty obce z let 2014-2019, které jsou dostupné v elektronické podobě. V praktické části byla představena obec Libenice a následně provedena analýza jejího hospodaření.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že obec se snaží dobře hospodařit s finančními prostředky a majetkem, které má k dispozici. Ve sledovaném období byl vždy schválen schodkový rozpočet, ale jen v roce 2014 byl skutečný rozpočet v záporném saldu. V ostatních letech byly vždy skutečné příjmy vyšší, než se předpokládalo, a skutečné výdaje nižší, než se plánovalo. Největší část příjmů v obci Libenice tvoří příjmy daňové. V průměru se jedná o 75,61 % z celkových příjmů. V průběhu sledovaného období se postupně daňové příjmy zvyšovaly a díky tomu měla obec více prostředků k financování svých výdajů. V roce 2019 dosahovaly nejvyšší hodnoty, a to částky 5 215 205 Kč. Největší složku daňových příjmů tvoří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických a právnických osob a daň z majetku. Další významnou složkou příjmů obce jsou dotace. Představitelé obce Libenice se snaží naplno využívat programy, které Středočeský kraj nebo Ministerstvo pro místní rozvoj nabízí. Jak již zmiňuje starosta v předešlé kapitole, obec má 100 % úspěšnost při získávání dotací od Středočeského kraje nebo Ministerstva pro místní rozvoj. Za sledované období bylo požádáno o dotace na stavbu dětského hřiště, opravy a obnovu místních komunikací, dokončení multifunkčního hřiště a stavbu workoutového hřiště. Všechny tyto dotace byly schváleny. Mezi další méně významné příjmy do obecního rozpočtu patří nedaňové a kapitálové příjmy. Každý rok vznikají výdaje, které obec musí ze svých financí pokrýt. V letech 2015-2019 tvořily většinu výdajů běžné výdaje, které slouží hlavně k financování běžné každodenní činnosti obce. V průměru za těchto pět let tvořily 93,64 % celkových výdajů. Výjimkou byl rok 2014, kdy byly vysoké kapitálové výdaje na obnovu místní komunikace, které tvořily 42,75 % celkových příjmů. Podle odvětví se za nejvíce peněz financují služby pro obyvatelstvo a všeobecná veřejná správa a služby. K zobrazení změny příjmů a výdajů v čase byla použita horizontální analýza – řetězový a bazický index. Z řetězového indexu, kdy porovnáváme současné období s minulým, jsme jasně viděli, jak se celkové příjmy každý rok zvyšovaly. Nikdy nebyl výpočet pod 100 %. To samé platí u daňových příjmů. U kapitálových příjmů šlo spíše o nárůsty oproti předchozím roků. Největší nárůst byl v roce 2016 na 8054 %, kvůli nízkým kapitálovým příjmům

v předchozím roce a vysokým příjmům z prodeje pozemků ve sledovaném roce. U ostatních druhů příjmů nelze říct, že by celé sledované období jen rostly nebo klesaly. Jejich vývoj byl kolísavý. Při porovnání výdajů pomocí řetězového indexu nám vyšlo, že v letech 2015 a 2016 došlo u všech druhů výdajů k meziročnímu poklesu ve vztahu k roku předešlému, naopak v letech 2017 a 2019 se všechny výdaje zvýšily. Obrovský procentuální nárůst proběhl u kapitálových výdajů mezi rokem 2016 a 2017 (na 12371 %). Není to kvůli tomu, že by byly v roce 2017 tak vysoké kapitálové výdaje, ale kvůli tomu, že v roce 2016 byly kapitálové výdaje pouze v hodnotě 2 000 Kč. Pomocí bazického indexu jsme porovnávali současný rok s rokem základním. Základní rok pro nás byl rok 2014. Výpočty nám ukázaly, že daňové, kapitálové a celkové příjmy byly každý rok vyšší než v základním roce 2014. U kapitálových příjmů byly největší procentuální rozdíly oproti základnímu roku. Důvodem byly nízké kapitálové příjmy v roce 2014 (1 060 Kč). U výdajů tomu bylo přesně naopak, kdy všechny kapitálové hodnoty byly pod 100 % z důvodu nejvyšších výdajů v období základním. Jako další finanční ukazatele pro zhodnocení hospodaření jsme použili ukazatele autarkie, likvidity a zadluženosti. U ukazatele autarkie na bázi celkových příjmů a výdajů jsme v každém roce chtěli docílit výsledku 100 %, což by znamenalo, že je obec soběstačná. Kromě roku 2014 byly všechny celkové příjmy vyšší než celkové výdaje a hodnota přesahovala 100 %. Rok 2014 je jediným rokem, kde vznikl schodkový rozpočet, a proto vyšla hodnota autarkie 71 %. U výpočtu ukazatelů likvidity jsme si ověřovali, jestli je obec schopná splácet své krátkodobé závazky. Podle výsledků obci rozhodně nehrozí platební neschopnost. Žádný výsledek se ale nenacházel v ideálním rozmezí pro určité druhy likvidity, důvodem jsou vysoká oběžná aktiva. Vysoká oběžná aktiva vznikla kvůli velkému množství peněžních prostředků na základním běžném účtu obce Libenice, které nejsou dostatečně využity. Další ukazatel, který je pro správné posouzení hospodaření obce důležitý, je ukazatel zadluženosti. Ten nám ukazuje, zda a v jakém měřítku využívá obec k financování cizí zdroje. Dospěli jsme k závěru, že obec využívá cizí zdroje minimálně a je téměř finančně samostatná.

Po provedení výše zmíněných analýz a výpočtů lze říct, že obec nadmíru dobře hospodaří se svým majetkem a se svými finančními prostředky. Ve sledovaném období bylo naplánováno a zrealizováno mnoho projektů, na které obec získala díky svému aktivnímu jednání dotace. Proto tyto investice pro obec netvořily tak vysoké výdaje, jak se předpokládalo, a obec tak měla v pěti letech ze šesti skutečné rozpočty přebytkové místo schválených schodkových. Představitelé obce se v Libenicích snaží efektivně hospodařit, ke zlepšení se nabízí pouze několik možností. Jednou z nich je vytvoření pracovních příležitostí na veřejně prospěšné práce i v zimní sezóně. Momentálně obec Libenice každoročně získává finanční

příspěvky na mzdové náklady od kolínského nebo kutnohorského úřadu práce na vytvoření pracovní příležitosti na veřejně prospěšné práce na sezónní údržbu (jaro, léto, podzim). Zimní údržbu zajišťuje místní firma DALFOS. Pokud by bylo v budoucích letech na úřadu práce mnoho nezaměstnaných, a tím pádem by úřady poskytovaly finanční příspěvek i na zimní sezónu, bylo by pro obec nejlepším řešením místo firmy DALFOS najmout nabízené pracovníky z úřadu práce a ušetřit tak část nákladů. Další možností pro dlouhodobé ušetření financí je zaškolení pracovníka obce na vypracovávání a podávání žádostí o dotace. V průměru stojí zadání zakázky na zpracování a podání žádosti o dotaci cizí firmě cca 30 000 Kč. V obci Libenice se každoročně podává průměrně jedna žádost o dotaci. Kdyby se zaškolil pracovník obce, který by sám vypracovával a podával žádosti o dotace, ušetřilo by se v průběhu let mnoho financí. A jako poslední návrh na zlepšení je přesun části peněz z oběžných aktiv, respektive ze základního běžného účtu obce, na dlouhodobé investování. Momentálně je na účtu mnoho nevyužitých financí. Z výpočtu likvidity je patrné, že obec s přehledem zvládá platit své krátkodobé závazky, proto by bylo dobré část financí z účtu využít k dlouhodobému investování, aby se tak lépe využily, např. pro další rozvoj obce.

V závěru práce lze konstatovat, že obec je ve velmi dobré ekonomické situaci. S přehledem zvládá splácet své závazky a k financování využívá minimum cizích zdrojů. Bylo by dobré, kdyby měla obec v budoucích letech kladné saldo rozpočtu a hospodařila tímto zodpovědným způsobem i nadále.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

1. KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. Ostrava: Montanex, 2004. 302 s. Varia. ISBN 80-7225-139-2.
2. MAAYTOVÁ, Alena a SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Veřejné finance – praktikum*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2003. 128 s. ISBN 80-245-0620-3.
3. PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. Edice učebnic PrF MU; 414. ISBN 978-80-210-4511-8.
4. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2002. 453 s. ISBN 80-86395-19-7.
5. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
6. PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
7. PEKOVÁ, Jitka a PILNÝ, Jaroslav. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2002. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.
8. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
9. POSPÍŠIL, Richard. *Veřejná ekonomika: současnost a perspektiva*. 1. vyd. [Praha]: Professional Publishing, 2013. 195 s. ISBN 978-80-7431-112-3.
10. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 280 stran. Finance. Finance pro praxi. ISBN 978-80-247-5608-0.
11. PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9.

12. RYBOVÁ, Alena a kol. *Libenice - keltská svatyně ve středních Čechách= Sanctuaire celtique en bohème centrale*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1962. 376 s. Monumenta archaeologica; Tomus 10. Práce ČSAV.
13. TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.
14. TŮMA, Josef, ed. *Kolínsko a Kouřimsko: obraz poměrů přírodních, života obyvatelstva i paměti časů minulých. Díl druhý, Paměti osad na Kolínsku*. V Kolíně: Učitelstvo školního okresu Kolínského, 1915. vii, 370 s.
15. WALDHAUSER, Jiří. *Der Irrtum von Libenice*. In. *Archäologie in Deutschland*, 1995, roč 11, č. 3.

Internetové zdroje

1. CESTY A PAMÁTKY. Kolínsko – Libenice. *Cesty a památky* [online]. [cit. 2020-06-14]. Dostupné z: <http://www.cestyapamatky.cz/kolinsko/libenice>.
2. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Věkové složení obyvatelstva Středočeského kraje. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2020-06-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/vekove_slozeni_obyvatelstva_stc_kraje.
3. LIBENICE. Rozpočty obce Libenice. *Libenice* [online]. [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: <http://www.libenice.cz/Rozpocety-obce-Libenice>.
4. MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN. O městě – základní informace. *Městský úřad Kolín* [online]. Kolín: 23.06.2011 [cit. 2020-06-15]. Dostupné z: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/>.
5. MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Úvěry – základní informace. *Finanční gramotnost – Ministerstvo financí České republiky* [online]. Poslední změna článku 18.03.2019 [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: <https://financnigramotnost.mfcr.cz/cs/uvery/zakladni->

informace?fbclid=IwAR0N4UH8cXsUS9JwQSdKasAshfnJ9GxXBVj120gJI4TZwui8-
duDB4Sj4rY.

6. MONITOR STÁTNÍ POKLADNY. Účetní jednotka 00235539 – Přehled. *Monitor státní pokladny* [online]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00235539/prehled?rad=t&obdobi=2011>.
7. OBEC LIBENICE. *Libenice* [online]. [cit. 2020-06-14]. Dostupné z: <http://www.libenice.cz>.

Právní předpisy

1. ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).
2. ČESKO. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).
3. ČESKO. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.
4. ČESKO. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.